

АНЕКС III –
НАЦИОНАЛНИ И МЕЂУНАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ
ЗА ФИНАНСИРАЊЕ УРБАНОГ РАЗВОЈА

САДРЖАЈ

НАЦИОНАЛНИ И МЕЂУНАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ УРБАНОГ РАЗВОЈА.....	1
НАЦИОНАЛНИ И МЕЂУНАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ УРБАНОГ РАЗВОЈА.....	4
ОБЛАСТИ АКТИВНОСТИ:.....	4
1. НАЦИОНАЛНИ ИЗВОРИ.....	6
1.1 НАЦИОНАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ ИЗВОРИ	6
1.1.1 МИНИСТАРСТВО ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ	6
1.1.2 МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ	7
1.1.3 МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ	7
1.1.4 МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ	7
1.1.5 МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	7
1.1.6 МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ	8
1.1.7 МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА	8
1.1.8 МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.....	9
1.1.9 МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА.....	9
1.1.10 МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА.....	10
1.1.11 МИНИСТАРСТВО СПОРТА И ОМЛАДИНЕ	10
1.1.12. МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ.....	10
1.1.13 КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЈАВНА УЛАГАЊЕ.....	10
1.1.14 РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА СРБИЈЕ РАС	12
1.1.15 АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА	12
1.1.16. ФОНД ЗА ВОДЕ.....	16
1.2 БАНКЕ И ПРОЈЕКТНО ФИНАНСИРАЊЕ.....	13
2. МЕЂУНАРОДНИ ИЗВОРИ - ФОНДОВИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ.....	16
2.1 ИПА - ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ.....	16
2.1.1 ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ ИПА 2007-2013.	16
2.1.2 ИПА II – ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ 2014 – 2020	16
ИПА 2016	19
2.1.3 ПРЕКОГРАНИЧНА И ТРАНСНАЦИОНАЛНА САРАДЊА	21
2.1.4 ВИШЕКОРИСНИЧКА ИПА	21
2.1.5 ПОДРШКА РАЗВОЈУ ОПШТИНА ЕУ ПРО	21
2.2 ПРОГРАМИ УНИЈЕ.....	23
2.2.2 ПРОГРАМ ЕУ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И ИНОВАЦИЈЕ (EMPLOYMENT AND SOCIAL INNOVATION PROGRAMME – EASI)	23
2.2.3 КРЕАТИВНА ЕВРОПА.....	24
2.2.4 ЕВРОПА ЗА ГРАЂАНЕ И ГРАЂАНКЕ (EUROPE FOR CITIZENS).....	24
2.2.5 ЕВРОПСКИ ЗДРАВСТВЕНИ ПРОГРАМ ТРЕЋИ ПРОГРАМ ЗДРАВЉА 2014-2020	25
2.2.6 МЕХАНИЗАМ ЗА ЦИВИЛНУ ЗАШТИТУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	26
2.2.7 ХОРИЗОНТ 2020.....	27
2.2.8 ЕРАЗМУС+	27
2.2.9 FISKALIS 2020	28
2.3 КОХЕЗИОНА ПОЛИТИКА И ОСТАЛИ ФОНДОВИ - ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОД 2014-2020.	28

2.3.1 ИНВЕСТИЦИОНИ ОКВИР ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН (WBIF).....	30
2.3.2 МАДАД фонд (EU REGIONAL TRUST FUND IN RESPONSE TO THE SYRIAN CRISIS, THE "MADAD FUND").	31
2.3.3 ФОНД СОЛИДАРНОСТИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ (ФСЕУ)	31
2.3.4 РЕГИОНАЛИ СТАМБЕНИ ПРОГРАМ.....	32
ПРИЛОГ бр 3 за 2.3.4.....	Error! Bookmark not defined.
3 МЕЋУНАРОДНИ ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - БАНКЕ	33
3.1 БАНКА ЗА РАЗВОЈ САВЕТА ЕВРОПЕ (COUNCIL OF EUROPE DEVELOPMENT BANK - СЕВ)	33
3.2 ЕВРОПСКА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА (EUROPEAN INVESTMENT BANK- EIB).....	33
3.3 ЕВРОПСКА БАНКА ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ (EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT - EBRD).....	34
3.4 ГРУПА СВЕТСКЕ БАНКЕ (GROUP WORLD BANK).....	36
3.5 СВЕТСКА БАНКА ИБРД (WORLD BANK IBRD).....	36
1. Финансирање инвестиционог пројекта /Investment Project Financing(IPF).....	37
2. Финансирање развојне политике /Development policy financing (DPF).....	37
3. Програм-за-резултат /Program-for-Results (PforR)	37
4. Поверени Фондови	38
5. Гаранције.....	39
6. Вишефазни програмски приступ (МПА)/ Multiphase Programmatic Approach (MPA).....	39
3.6 МЕЋУНАРОДНА ФИНАНСИЈСКА КОРПОРАЦИЈА (THE INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION - IFC).....	39
3.7 НЕМАЧКА РАЗВОЈНА БАНКА KfW	39
4. БИЛАТЕРАЛНА И МУЛТИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА, ДОНАТОРСКИ ПРОГРАМИ	41
4.1 БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА ПО ДОНАТОРИМА	41
4.1.1 НЕМАЧКА АГЕНЦИЈА ЗА ТЕХНИЧКУ САРАДЊУ (GIZ).....	41
4.2 БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА ПО ДРЖАВАМА	42
Јапан	Error! Bookmark not defined.
Краљевина Данска.....	Error! Bookmark not defined.
Народна Република Кина.....	Error! Bookmark not defined.
Република Аустрија	Error! Bookmark not defined.
Република Грчка.....	Error! Bookmark not defined.
Република Индија.....	Error! Bookmark not defined.
Република Пољска.....	Error! Bookmark not defined.
Савезна Република Немачка.....	Error! Bookmark not defined.
Швајцарска Конфедерација.....	Error! Bookmark not defined.
Словачка Република.....	Error! Bookmark not defined.
4.3 ТИМ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА У СРБИЈИ	49

НАЦИОНАЛНИ И МЕЂУНАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ УРБАНОГ РАЗВОЈА

Зашто је финансирање важно? Урбанизација је један од најважнијих покретача продуктивности и раста у светској економији. Промене у глобалној урбаној популацији су такве да је пројекција да ће до 2050. године у градовима бити две трећине светске популације. Дobar и успешан урбани развој може повећати продуктивност и иновације и смањити интензитет штетних емисија привредних и друштвених активности. Лоше усмеравање урбани раст, а нарочито стихијско урбано ширење, утиче на нерационално коришћење земљишта, повећање трошкова инфраструктуре, загушења, загађење ваздуха и социјалну искљученост.

Ако Република Србија и њени градови треба да искористе и преузимају користи урбаног раста минимизирајући трошкове, градови ће морати да пређу на одрживи економски, еколошки и социјални урбани развој, и да развијају унапређене инструменте за његову реализацију. Области активности за механизам финансирања урбаног развоја високог потенцијала су:

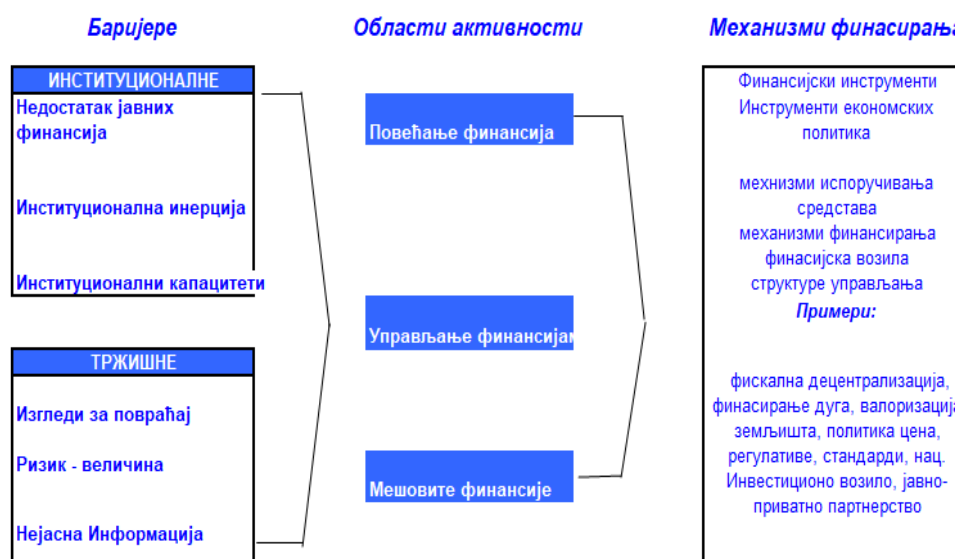
-повећање расположивих финансија обезбеђивањем фискалних трансфера ЈЛС, пословном сарадњом са мултилатералним развојним банкама, подршком ЈЛС да прикупе средства за улагање у урбану инфраструктуру, билатералном сарадњом, привлачењем ЕУ и других донаторских фондова ("*raising*");

-управљање - влада може да ствара услове који омогућавају приватне инвестиције у одрживи урбани развој - обликовањем тржишта, нпр. кроз пореске механизме, друге механизме за одређивање цена, и /или квалитетно информисање о одрживим алтернативама ("*steering*");

-мешање/комбиновање финансијских извора путем којег националне и локалне власти могу да привуку приватни финансијски капитал користећи средства стимулација и подстицаја из јавних финансија за промену односа ризика - повраћаја улагања капитала, ЈПП и тзв. "инвестиционо возило" могу играти важну улогу у утврђивању доказа или услова за комерцијални повраћај ("*blending*").

Графички приказ: Области активности

ОБЛАСТИ МЕЂУНАРОДНЕ И НАЦИОНАЛНЕ АКТИВНОСТИ: Повећање, управљање и блендирање финансијских извора

У наредној табели су приказани извори финансирања урбаног развоја.

Табела: Извори финансирања

Национални извори		Међународни извори				
		Фондови Европске уније			Међународни финансијски инструменти-банке	Билатерална и мултилатерална сарадања, донаторски програми
Национални и регионални извори	Банке и пројектно финансирање	ИПА - Инструмент за претприступну помоћ	Програми Уније	Кохезиона политика и остали фондови		
Министарство за европске интеграције ¹	Рајфазен (RAIFFEIS-ENBANK)	Инструмент за претприступну помоћ 2007-2013	Програм за конкурентност МСП – COSME	Кохезиона политика*	Банка за развој Савета Европе CEB	Тим Уједињених нација у Србији
Министарство Привреде	Сбербанк	Инструмент за претприступну помоћ 2014 - 2020.	Програм за запошљавање и социјалне иновације	Инвестициони оквир за Западни Балкан (WBIF)	Европска инвестициона банка EIB	Немачка агенција за техничку сарадњу (GIZ)
Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре		Прекогранична и транснационална сарадња (Адрион Програм)	Креативна Европа	МАДАД	Европска банка за обнову и развој EBRD	Аустрија, Швајцарска, Данска, Норвешка, Холандија, Шведска, САД, и др.
Министарство заштите животне средине		Вишекорисничка ИПА	Европа за грађане и грађанке	Фонд солидарности ЕУ – ФСЕУ	Светска банка WB	
Министарство рударства и енергетике			Европски здравствени програм III	Регионални стамбени програм	Немачка развојна банка (KfW)	
Министарство трговине, туризма и телекомуникација			Механизам цивилне заштите Европске уније			
Министарство државне управе и локалне самоуправе			Хоризонт 2020, Еразмус+, и др.			
Министарство просвете науке и технолошког развоја						
Министарство спорта и омладине						
Министарство културе						
Министарство правде						
Канцеларија за јавна улагања						
АП Војводина						
Развојна агенција Србије (РАС)						
Фонд за воде						

¹ (Project Preparation Facilities - PPFs); Правна подршка преговорима (ПИАК); Голубачка тврђава; Заједничка помоћ за подршку пројектима у европском региону (ЈАСПЕРС); Подршка реформи јавне управе у Србији - компонента ЕУ интеграције; ЕУ ПРО; Пројекат „Кључни кораци ка родној равноправности“

1. НАЦИОНАЛНИ ИЗВОРИ

1.1 НАЦИОНАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ ИЗВОРИ

1.1.1 МИНИСТАРСТВО ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Делатности:

- помоћ министарствима и посебним организацијама у усклађивању прописа са прописима Европске уније;
- успостављање и развој система за коришћење структурних и кохезионих фондова Европске уније
- координација програмирања ИПА средстава, као и идентификација средстава и утврђивање приоритета за финансирање из ИПА средстава и средстава међународне помоћи;
- координација међународне билатералне и мултилатералне донаторске помоћи Републици Србији.

Табела: Фондови

ФОНДОВИ	
Међународни фондови	Од 2003 се постепено усмеравају ка подршци структурним реформама
Фондови ЕУ Од 2001 до краја 2016. Подршка ЕУ је износила више од 3 милијарде евра	ИРА инструмент за претприступну помоћ Програми Уније Кохезиона политика Остали фондови
Билатерални и мултилатерални партнери	Данска, Норвешка, Холандија, Шведска, Кина, Аустрија, Грчка, Индија, Пољска, Словенија, Турска, Немачка, САД, Словачка Република, УК, Швајцарска
Пројекти Министарства за европске интеграције	Помоћ у припреми пројеката (Project Preparation Facilities - PPFs) Правна подршка преговорима (PLAK) Голубачка тврђава Заједничка помоћ за подршку пројектима у европском региону (JASPERS) Подршка реформи јавне управе у Србији - компонента ЕУ интеграције EUPRO Пројекат „Кључни кораци ка родној равноправности“
Норвешки билатерални програм 2013-15. Пројекти: Владавина права; Реформа државне управе; Конкурентност, животна средина и климатске промене; Енергетска ефикасност	Врста помоћи/пројеката утврђује се у преговорима са Министарством спољних послова Кр. Норвешке. За протеклих 10 година помоћ је достигла ниво од 100 милиона евра
Протокол Антонионе	Укупна вредност програма данас износи 7,49 милиона евра и намењена је реализацији приоритетних пројеката у следећим секторима: пољопривреда, образовање, енергетика, животна средина и здравство.

Извор: [Програми Уније http://www.mei.gov.rs/src/fondovi/fondovi-evropske-unije/programi-unije](http://www.mei.gov.rs/src/fondovi/fondovi-evropske-unije/programi-unije)

1.1.2 МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ

Финансирају се:

- пројекти за подршку унапређења локалне и регионалне инфраструктуре – Градимо заједно;
- суфинансирање ЈЛС за израду пројектно-техничке документације у 2018. години;
- Програм подстицања предузетништва кроз развојне пројекте у 2018. години;
- јавни позиви за доделу бесповратних средстава у оквиру програма подршке малим предузећима за набавку опреме.

Извор: http://privreda.gov.rs/javni_pozivi/

1.1.3 МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ

Финансирају се:

- Јавни позиви за доделу бесповратних средстава у оквиру програма подршке малим предузећима за набавку опреме;
- Јавни конкурс за доделу бесповратних средстава из буџета Републике Србије за суфинансирање ЈЛС за израду планских докумената у 2018. год. за:
- Просторне планове ЈЛС,
- План генералне регулације за место које је седиште локалне самоуправе,
- План детаљне регулације за линијске инфраструктурне пројекте;
- Јавни конкурс за финансирање пројеката удружења и других организација цивилног друштва у области социјалног становања у 2018. години на територији Републике Србије.

Извор: <http://www.mgsi.gov.rs/>

1.1.4 МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

	Шеф Делегације Европске уније Сем Фабрици -"Вредност IPARD-а износи 175 милиона евра бесповратне помоћи и тај фонд, заједно са приватним и јавним фондовима, ће поспешити инвестиције, и очекује се да ће износити 400 милиона евра."
---	--

Министарство реализује меру подршке младим пољопривредним произвођачима. Имплементирана је и у 2017. години, а одобрено је 667 захтева за младе пољопривреднике до 40 година старости из свих крајева Србије и исплаћено укупно 459 милиона динара. У 2018. години планирано је троструко више средстава.

- Конкурс за расподелу пројектних средстава за спровођење научноистраживачких активности у пољопривреди,
- Јавни конкурс за доделу средстава за подршку пројектима цивилног друштва у области заштите животне средине,
- Конкурс за расподелу подстицаја за унапређење система креирања и преноса знања и нових технологија.

Извор: www.minpolj.gov.rs/

1.1.5 МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Финансира се:

- Конкурс за доделу подстицајних средстава за поновну употребу и искоришћавање отпада као секундарне сировине или за добијање енергије;
- Конкурс за доделу средстава за подршку пројектима цивилног друштва у области заштите животне средине са следећим циљевима и активностима:
- Заштита природе – еколошка мрежа;
- Климатске промене – пољопривреда, енергетика, саобраћај, шумарство и воде;
- Еколошко предузетништво – еколошка мрежа, циркуларна економија;
- Грађански активизам – примена закона из домена заштите животне средине, управљање отпадом и отпадним водама, стратешка процена и процена утицаја на животну средину;
- Еколошко образовање – заштићена подручја, климатске промене, одрживи развој;
- Природа у урбаним срединама – пошумљавање, урбане баште, урбани џепови, паркови, зелени кровови, зелене фасаде, бициклизам као еколошки прихватљив вид транспорта;
- Медији и екологија: еколошка мрежа и заштићена подручја, климатске промене, циркуларна економија.

Извор: <http://www.ekologija.gov.rs/tenderi-i-konkursi/>

1.1.6 МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ

- Конкурс за финансирање пројеката унапређења енергетске ефикасности у ЈЛС.

Извор: <http://fondee@mre.gov.rs>

1.1.7 МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Конкурс за доделу кредитних средстава за:

- подстицање квалитета туристичке понуде унапређење квалитета и интензивирање њеног коришћења;
- изградњу туристичке инфраструктуре и супраструктуре.
- Конкурси за доделу субвенција и дотације намењени за пројекте развоја туризма у 2018. години.

Прилог број 1.

К о н к у р с за доделу кредитних средстава за:

1.подстицање квалитета туристичке понуде унапређење квалитета и интензивирање њеног коришћења, што подразумева:

(1.1) изградњу, уређење и реконструкцију хотелских и других смештајних капацитета, ресторана и објеката спортско-рекреативног и забавног садржаја, (1.2) рестаурацију руралних објеката и њихово претварање у туристичке капацитете, (1.3) набавку, реконструкцију и адаптацију плутајућих објеката, као и превозних и рекреативних средстава намењених посетиоцима и туристима, (1.4) унапређење маркетинга домаће угоститељске понуде, (1.5) дизајн, припрему производње и производњу сувенира;

2) изградња туристичке инфраструктуре и супраструктуре;

Конкурси за доделу субвенција и дотације намењени за пројекте развоја туризма у 2018. години, поред промоције туристичких производа и туристичких простора, подразумевају:

- израду планске документације у складу са Законом о туризму (“Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10, 99/11-др. Закон, 93/12 и 84/15);
- израду планске и пројектне документације (документи просторног и урбанистичког планирања, пројектно-техничка документација, студије и документа по међународним правилима неопходни за пројекте из фондова ЕУ и других страних донатора и сл.);

- уређење грађевинског земљишта и изградња/унапређење постојеће комуналне инфраструктуре као основе за развој туристичких капацитета и садржаја – изградња приступних саобраћајница и паркинг простора, електро-енергетска инфраструктура, системи за водоснабдевање и канализација отпадних вода са уређајима за пречишћавање отпадних вода, хидротехнички објекти
- уређење јавних површина (тргови, платои, наткривене комуникације, спортско-рекреативни терени, дечја игралишта, марине, пристаништа, инфраструктура пристаништа и др.);
- уређење земљишта намењеног општој рекреацији и набавка пратеће опреме (ски-стазе, пешачке стазе, трим стазе, бициклическе стазе, тренинг стазе, уређење обала река и језера, панорамски путеви и др.);
- постављање туристичке сигнализације, реконструкција, изградња и опремање туристичке инфраструктуре и објеката од посебног значаја за функционисање и развој туризма (визиторски центри, туристички инфо центри, културно-историјски споменици, археолошки локалитети, музеји, објекти за одмор и рекреацију, базени, конгресне дворане, туристички кампови, видиковци, објекти уз природне атракције, итд.), као и изградња и реконструкција објеката са другим туристичким наменама и садржајима

Извор: <http://mtt.gov.rs/informacije/konkursi/>

1.1.8 МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Финансирају се:

- Јавни позив за доделу средстава из Буџетског фонда за финансирање програма и пројеката из области информисања на језицима националних мањина у 2018. години;
- Јавни позив за подношење захтева ЈЛС расподелу дела средстава из буџетског фонда за програм локалне самоуправе,
- Обезбеђивање недостајућег дела средстава у пуном или делимичном износу за:
- реализацију нових или завршетак започетих пројеката који се финансирају из буџета локалне самоуправе, а од посебног су значаја за локални економски развој, инвестиције и запошљавање у ЈЛС, у које спадају:
- инфраструктурни пројекти ЈЛС (изградња комуналне инфраструктуре, радови на објектима зградама ЈЛС - објектима школа, предшколских установа, објектима културе, спортским објектима, градским трговима и парковима, радови на јавној расвети и видео надзору и радови на објектима пијаца;
- унапређење ИКТ - пружање финансијске, техничке и друге помоћи у циљу бржег и квалитетнијег увођења е-управе и савремених информационих технологија;
- пружање помоћи ЈЛС у организацији културних спортских, туристичких и других манифестација које су од посебног значаја за грађане на њеној територији, као и адекватан прилаз установама јавних служби лицима са посебним потребама.

Извор: <http://mduls.gov.rs/latinica/konkurs-za-dodelu-sredstava-za-nsnm.php>

1.1.9 МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

 Деск Креативна Европа Србија	Задатак Деска у реализацији програма Креативна Европа је пружање подршке установама културе и организацијама цивилног друштва у Србији које желе да учествују у програму Креативна Европа, пружање стручне помоћи и давање савета при попуњавању апликација, као и информација о потенцијалним регионалним и европским партнерима.
---	---

Министарство је надлежно за јавне позиве за учешће у коришћењу финансијских средстава Министарства просвете, науке и технолошког развоја, која су намењена за дотације

невладиним и другим непрофитним организацијама значајним за образовање. Када је у питању цивилно друштво, преглед конкурса објављује и ажурира Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом са следећим подацима: орган који је објавио или очекује, време објаве и друге релевантне податке за конкурсисање.

Извор: <http://civilnodrustvo.gov.rs/info-servis/konkursi/kalendar-konkursa.475.html>

1.1.10 МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

Конкурси за финансирање или суфинансирање пројеката у области:

- културних делатности Срба у иностранству;
- културног наслеђа у Републици Србији;
- савременог стваралаштва у Републици Србији ;
- за суфинансирање пројеката организовања и учешћа на стручним, научним и пригодним скуповима;
- суфинансирање пројеката производње медијских садржаја намењених националним мањинама;
- подршка реализацији програма Креативна Европа путем активности Деска.

Извор: Извор: www.kultura.gov.rs/

1.1.11 МИНИСТАРСТВО СПОРТА И ОМЛАДИНЕ

Министарство расписује јавне конкурсе за програме и пројекте од јавног интереса у областима омладинског сектора, и то:

- Јавни конкурс за подршку ЈЛС у спровођењу омладинске политике на локалном нивоу;
- Јавни конкурс за стимулисање различитих облика запошљавања, samozapoшљавања и предузетништва младих;
- Јавни конкурс за финансирање и суфинансирање програма и пројеката за спровођење циљева Националне стратегије за младе и програма „Млади су закон”;
- Јавни конкурс за развој и спровођење омладинске политике;
- Јавни конкурс за суфинансирање програма и пројеката у областима омладинског сектора који су одобрени од стране Европске комисије.

Право учешћа на конкурс 1 имају локалне самоуправе које имају основану канцеларију за младе, у складу са чланом 22. Закона о младима. Право учешћа на конкурсима 2, 3, 4 и 5 имају удружења младих, удружења за младе и њихови савези који су регистровани на територији Републике Србије;

Извор: <http://www.mos.gov.rs/vest/objavljeni-javni-konkursi-za-programe-i-projekte>

1.1.12. МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

У оквиру својих преговарачких активности (Акциони план) Министарство предлаже активности за развој и јачање капацитета и њихово финансирање из буџета Републике Србије.

Извор: <https://www.mpravde.gov.rs/files/Akcioni%20plan>

1.1.13 КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЈАВНА УЛАГАЊА

Обнова објеката јавне намене

	Основна школа „Чех Карољ“ у војвођанској општини Ада, након више од сто година, биће обновљена од пода до крова. Средства за санацију и реконструкцију ове стогодишње грађевине у вредности већој од 80 милиона динара издвојила је Канцеларија за управљање јавним улагањима.
---	--

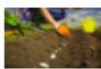
	Канцеларија за управљање јавним улагањима издвојила је више од 164 милиона динара за радове на реконструкцији зграде Гимназије у Сенти.
	Објект у оквиру предшколске установе „Драгица Павловић“ у Белој Паланци. Канцеларија за јавна улагања је за ове намене из буџета издвојила више од 40 милиона динара.
	 8 милиона динара за комплетну реконструкцију и адаптацију Основне школе „Јован Јовановић Змај“ у Старом Трстенику, општина Трстеник.

Извор: <http://www.obnova.gov.rs/cirilica/news/category/obnova-objekata-javne-namene>

1.1.14 РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА СРБИЈЕ РАС

Основна делатност РАС је подршка микро, малим и средњим предузећима и предузетницима у циљу оснаживања привреде Србије, подршка директним улагањима и промоцији извоза, подизање угледа Србије и регионални развој.

РАС у својој мрежи има 16 акредитованих регионалних развојних агенција (АРРА) и фокусира се не равномерни развој у: Београду, Новом Саду, Суботици, Зрењанину, Панчеву, Руми, Пожаревцу, Лозници, Крагујевцу, Зајечару, Ужицу, Краљеву, Крушевцу, Нишу, Новом Пазару, Лесковцу, и са њима интензивно сарађује при реализацији програма.

Области делатности:	Пројекти које реализује
 Програм стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике	 Јапанска агенција за међународну сарадњу (JICA)
 Подршка предузетништву	 Пројекат подршке развоју приватног сектора у јужној и југозападној Србији
 Међународни пројекти	 Транснационални програм Дунав

Извор: <http://ras.gov.rs/rs/razvoj-preduzetnistva/projekti-1/medjunerodni-projekti-1>

1.1.15 АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА

ПС за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама ПС за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице ПС за финансије ПС за здравство ПС за социјалну политику, демографију и равноправност полова ПС за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу ПС за урбанизам и заштиту животне средине ПС за енергетику, грађевинарство и саобраћај ПС за спорт и омладину ПС за високо образовање и научноистраживачку делатност ПС за привреду и туризам ПС за пољопривреду, водoprивреду и шумарство Управа за заједничке послове покрајинских органа
--

Конкурси за доделу средстава за финансирање и суфинансирање на територији АП Војводине за 2018. год:

- пројеката у области локалног и регионалног развоја,

- пројеката у области саобраћајне инфраструктуре,
- пројеката у области енергетске ефикасности,
- финансирање посебних програма – пројеката изградње и опремања спортских објеката ,
- подршку младима у руралним подручјима,
- суфинансирање инвестиција у физичка средства пољопривредних газдинстава ,
- финансирање интензивирања коришћења пољопривредног земљишта којим располажу научно-истраживачке установе, институти и пољопривредне школе, набавком опреме,
- коришћења средстава из Буџетског фонда за шуме АП Војводине за 2018.годину,
- одржавање традиционалних манифестација у 2018.години,
- активности код поступака комасације.

Извор: <http://www.vojvodina.gov.rs/sr/документа/конкурси>

1.1.16. ФОНД ЗА ВОДЕ

Република Србија остварује управљање водама преко Министарства за пољопривреду, шумарство и водоприведу, других надлежних министарстава, органа аутономне покрајине, органа јединице локалне самоуправе и јавног водопривредног предузећа. За ове послове од општег интереса издвајају се финансијска средства. Овим средствима, у складу са Законом о Водама Сл. Гласник РС 30/2010 и 93/2012, финансирају се:

- 1) Послови уређења водотока и заштите од штетног дејства вода
- 2) Послови уређења и коришћења вода
- 3) Послови заштите вода од загађивања
- 4) Послови који се односе на системе за одводњавање и наводњавање
- 5) Послови који се односе на регионалне и вишенаменске хидросистеме
- 6) остале послове (планска документа, студије, истраживања, међународна сарадња)

Уредбом о утврђивању Програма о управљању водама одређени су за 2018 средства за горе наведене намене у износу од 3, 304,493,000.00 динара. Распоред средстава за финансирање одређен је Програмом Управљања Водама за 2018. годину., и дат је у табели која следи:

Редни број	Послови	Износ средстава Буџетског фонда за воде Републике Србије (у милионима динарима)		
		Укупно 2018 год.	за финансирање нових послова	за финансирање преузетих обавеза из 2017 год.
1	Уређење и коришћење вода	670.00	642.04	27.96
2	Заштита вода од загађивања	140.50	127.02	13.48
3	Уређење водотока и заштита од штетног дејства вода	2,319.49	2,319.49	0
4	Планирање и међународна сарадња	174, 50	165.02	9.48
Укупно:		3,304.49	3,253.57	50.92

Извор:

<http://www.rdvode.gov.rs/doc/dokumenta/podzak/Uredba%20o%20utvrdjivanju%20Programa%20upravljanja%20vodama%20u%202018.%20godini.pdf>

1.2 БАНКЕ И ПРОЈЕКТНО ФИНАНСИРАЊЕ

Пројектно финансирање је облик кредитирања изградње стамбено-пословних објеката намењених продаји или изнајмљивању. Инвеститор добија сигурно и стабилно финансирање, али и следеће додатне предности: ниску камату јер банке сматрају да је овакав начин финансирања сигуран; могућност да се станови продају када су завршени или готово завршени, и банка по аутоматизму кредитира и купце станова.

Реални трошкови новца су свега 3-6% инвестиционе вредности кроз овакво финансирање. Ови трошкови се без проблема компензују повећаном ценом завршених објеката у односу на цену објеката у изградњи. Фазе у реализацији пројектног финансирања су: инвеститор оснива ново предузеће, инвеститор припрема документацију, обезбеђивање средстава, коришћење средстава, и отплата и рокови доспећа кредита.

Типични примери банка су СБЕРБАНК и Рајфазен (RAIFFEISENBANK). Типични трошкови инвеститора приликом оваквог финансирања нпр. у Сбербанк су: трошкови банкарске камате и трошкови оверавања рачуна.

Типични додатни приходи инвеститора приликом оваквог финансирања су:

1. Пословни простор и станови који су завршени могу се продати између 10 и 20% скупље од оних који су у изградњи. Ово се односи на продајну цену, која може да буде знатно већа од инвестиционе вредности.
2. Ако инвеститор одлучи да простор прода пре завршетка објекта, банка му на тај износ одобрава додатну камату, која се реално одбија од банкарске камате за кредитирање. Ако инвеститор закључи да му то одговара, може да намири сва потраживања банке и пре завршетка објекта и тако умањи трошкове банкарске камате и консултаната.
3. Инвеститор има обезбеђен сигуран извор средстава за плаћање извођача и опремања грађевинског земљишта. Под таквим условима способан инвеститор може да обезбеди знатно повољније услове од својих извођача и попуст приликом плаћања опремања грађевинског земљишта.
4. Купац простора има повољније услове и једноставнију процедуру за добијање кредита за куповину простора. На тај начин лакше је мотивисати купце да купе простор од инвеститора који финансира градњу кроз пројектно финансирање.
5. Банка својим клијентима који траже пословни простор или станове директно може да понуди објекте које сама финансира и тиме постаје део система продаје простора, без додатних трошкова за инвеститора.

Фазе у реализацији пројектног финансирања:

1. Инвеститор оснива ново предузеће - Потребно је да инвеститор оснује ново предузеће (СПВ /Special Purpose Vehicle) које ће бити предмет кредитирања, тзв. инвестиционо возило. То предузеће оснива матична компанија у сврху остварења самог пројекта, чија је једина и основна делатност управо изградња одређеног објекта. На то ново предузеће се преноси власништво над локацијом и грађевинска дозвола. Кредит се одобрава новом предузећу (СПВ) на основу процењене исплативости објекта за чије извођење је основано. Основ за одобравање средстава представљају процена новчаних токова пројекта и могућности отплате кредита, а не кредитна способност и вредност имовине инвеститора (акценат је на анализи пројекта, а не на анализи матичног предузећа).
2. Инвеститор припрема документацију - Пре подношења захтева за кредит, ново пројектно предузеће обезбеђује правоснажно решење о одобрењу за изградњу, као и осталу документацију издату од стране надлежних институција, а која је потребна за почетак радова на изградњи непокретности. Одобрење за изградњу и остала потребна документација треба да гласе на новоосновано пројектно предузеће.

3. Обезбеђивање средстава - Инвеститор обезбеђује одређени износ сопствених средстава за финансирање пројекта, 20-30 одсто вредности целокупне инвестиције (ово је просек, неке банке финансирају и до 85 одсто вредности пројекта). Банка углавном не тражи додатна средства обезбеђења, осим оних које се односе на сам пројекат.

4. Коришћење средстава - По правилу, банка не уплаћује новац инвеститору, него плаћа његове рачуне везане за изградњу објекта. Овде се јавља и један додатан трошак: консултант који у име банке оверава рачуне који се плаћају и чије ангажовање по правилу плаћа инвеститор.

5. Отплата и рокови доспећа кредита - Банка по правилу тражи да се СПВ обавезе да ће све своје приходе наплаћивати преко рачуна банке која му финансира пројекат. Тај новац је обично смештен на посебан рачун и банка за њега плаћа камату инвеститору, која је знатно мања од камате коју банка наплаћује од инвеститора. На тај начин банка може да има потпуни увид у ток новца. Инвеститор може повремено да тражи од банке да се направи обрачун, да се новац на посебном рачуну употреби за исплату дуговања према банци и тиме смањи трошкове камате. Када су намирене све обавезе према банци, СПВ наставља да послује самостално и може да послује као било које друго предузеће. На тај начин инвеститор може да сачека завршетак објекта да би сав новоизграђени простор продао по највишој тржишној цени за завршени нови простор. Истовремено, банка постаје део система маркетинга и продаје простора за потребе инвеститора. Банка такве кредите може да даје под повољним условима и по поједностављеној процедури, јер је сигурна у квалитет самог пројекта.

Дугорочно финансирање у Рајфазен (RAIFFEISENBANK) се одобрава на рок до 10 година, у зависности од намене и кредитне способности корисника кредита. Може се користити за: финансирање изградње пословних објеката за своје потребе, као и за потребе тржишта и пројектно финансирање (пре свега у области некретнина).

Извор: <https://www.sberbank.rs/privreda/privreda/finansiranja/projektno-finansiranje>
<https://www.procreditbank.rs/strana/7641/innovfin-program>

2. МЕЂУНАРОДНИ ИЗВОРИ - ФОНДОВИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

2.1 IPA - ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ

Европска унија од 2007. године пружа финансијску подршку државама "Западног Балкана" кроз јединствени Инструмент за претприступну помоћ (IPA), који је објединио све дотадашње претприсутне инструменте за финансијску помоћ: PHARE, SAPARD, ISPA, CARDS. Укупан IPA буџет за период од 2007. до 2013. године износио је 11,468 милијарди евра. У периоду од 2007. до 2013. године Републици Србији је било намењено око 1,4 милијарде евра.

2.1.1 ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ IPA 2007-2013.

Имплементација IPA 2007 -13. је и даље у току. Намењена је пружању финансијске помоћи путем пет канала (познатих као "компоненте"):

- помоћ у транзицији и изградња институција,
- прекоргранична сарадња ("*Cross border cooperation*"- CBC),
- регионални развој,
- развој људских ресурса и
- рурални развој.

2.1.2 IPA II – ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ 2014 – 2020

IPA II представља нови оквир за претприступну подршку Европске уније за период 2014-2020. Општи циљ је пружање подршке земљама корисницама у усвајању и спровођењу политичких, институционалних, правних, административних, социјалних и економских реформи које се од њих захтевају у циљу усаглашавања са вредностима ЕУ и постепеног усклађивања са правилима, стандардима, политикама и праксама ради достизања пуноправног чланства у ЕУ. Једна од промена у програмирању и имплементацији IPA II инструмента у односу на IPA I у периоду 2007-2013. односи се на структуру програма IPA II, у којој су сада, уместо постојећих 5 компоненти, које су биле карактеристичне за IPA I, уведене области политике ("*policy areas*"). Области политике у оквиру IPA II су:

- реформе као део припрема за чланство у ЕУ и изградња институција и капацитета,
- друштвено-економски и регионални развој,
- запошљавање, социјалне политике, образовање, унапређење равноправности полова и развој људских ресурса,
- пољопривреда и рурални развој,
- регионална и територијална сарадња.

Остале промене се односе на секторски приступ у планирању, потребу да се обезбеди већа комплементарност са зајмовима међународних финансијских институција, преузимање одговорности за имплементацију и управљање средствима од стране земље кориснице, увођење секторске буџетске помоћи и увођење тзв. награде за успешне кориснике средстава.

Укупан буџет за период 2014-2020. износи 11,668 милијарди евра, а Србији је из IPA 2015 намењено око 200 милиона евра бесповратне помоћи из које ће бити финансирани пројекти из области енергетике и саобраћаја, владавине права, реформе државне управе и пољопривреде.

За период 2014-2020 претприступна помоћ у Србији има два главна стуба:

1. Демократија и владавина права - Овај први стуб обухвата два кључна сектора:

- демократија и управљање, и
- владавина права и основна права.

Помоћ сектора демократије и управљања биће усмерена на подршку јавној управи.

Владавина права је кључни приоритет за Србију, у складу са ефикасним правосудним системом за преговарање о приступању, превенцијом и борбом против корупције, као и заштитом мањина и група.

2. Конкурентност и развој - треба да подржи:

- конкурентност и раст за кључне инвестиције у инфраструктуру у транспорту,
- акцију на животну средину и климатске промене,
- енергетски сектор,
- сектор конкурентности и иновација за унапређење постојећег стања у привреди који обухвата: развој истраживачких и иновационих капацитета и унапређење пословног сектора, посебно малих и средњих предузећа.

Приоритетни сектори за финансирање у овом периоду су:

1. Демократија и управљање - Професионалнија, деполитизована и одговорна администрација; реформа управљања јавним финансијама; нормализација односа са Косовом; јачи административни капацитети за управљање фондовима ЕУ; усклађивање законодавства и изградња институција;

2. Владавина права и основна права - Независно, непристрасно и професионалније правосуђе; борба против корупције и организованог криминала; интегрисано управљање границом; основних права, поштовања мањина и слободе изражавања; побољшана обрада и управљање азилом;

3. Еколошка и климатска акција

Усаглашавање са правним тековинама о животној средини и климатским променама; јачи институционални оквир на централном и локалном нивоу; боље третирање отпада и воде; побољшан квалитет ваздуха;

4. Транспорт

Хармонизација са правним тековинама у области транспорта; боља инфраструктура и регионална повезаност; повећан интермодални транспорт и бољи услови пловидбе на унутрашњим пловним путевима;

5. Енергија

Усаглашавање енергетике *Acquis* ЕУ; повећана енергетска ефикасност и коришћење обновљивих извора енергије; побољшана сигурност снабдевања у сектору електричне енергије и гаса;

6. Конкурентност и иновације

Подржавање пословне конкурентности; структурне реформе; боље истраживање и иновације; затварање дигиталног јаза; побољшати приступ малих и средњих предузећа финансирању;

7. Образовање, запошљавање и социјална политика

Хармонизација законодавства са правним тековинама ЕУ; унапређење квалитета образовних одредби; побољшана социјална инклузија; активне политике тржишта рада;

8. Пољопривреда и рурални развој

Већи конкурентнији пољопривредни и прехрамбени сектор; примена стандарда сигурности хране; бољи квалитет живота у руралним подручјима;

9. Територијална сарадња и кооперација

Расподела средстава 2014-20: 1,5 милијарди € на земље "Западног Балкана", за Србију следи табела о алокацији средстава.

ИРА Планирање и програмирање помоћи земљама кандидатима и потенцијалним кандидатима организовано је на следећи начин:

1. Планирање IPA 2

Тече тако да се израђују Индикативни Стратешки Документи - свеобухватни документи стратешког планирања који постављају приоритете и циљеве за период од 7 година. Индикативни државни стратешки документи пружају оквир за финансијску помоћ предвиђајући појединачног корисника (земљу, државу) IPA II. Они идентификују кључне секторе у којима су потребна значајна побољшања и реформе како би корисници државе напредовали на путу ка чланству у ЕУ. Стратешки документ дефинише и очекиване резултате до 2020. године кроз помоћ, акције које су неопходне за њихово достизање, као и идентификовање показатеља који ће омогућити праћење напретка у остваривању тих резултата.

2. Програмирање IPA 2

Приоритети изложени у Стратешким документима преведени су у детаљне активности које су укључене у годишње или вишегодишње акционе програме. IPA II акциони програми су у облику Финансијских одлука усвојених од стране Европске комисије.

Највећи део помоћи се каналише кроз Програм државне акције за кориснике IPA II, који су главна средства за решавање специфичних потреба земаља у приоритетним секторима као што је идентификовано у индикативним стратешким документима.

Заједнички програми више земаља *Multi Country Programs* имају за циљ побољшање регионалне сарадње (посебно на Западном Балкану) додајући вредности државним акционим програмима путем ових и других вишекорисничких акција.

Програми *Прекогранична сарадња*, још један важан облик финансијске помоћи за фокусирање помоћи у области територијалне сарадње између корисника IPA II,

Помоћ за пољопривреду и рурални развој која се бави и програмима руралног развоја.

3. Спровођење (финансијске) Помоћи ЕУ

Поступак је следећи:

Везано за сваки од наведених приоритета (od 1-9) постоје:

а) процена стања која обухвата процене потреба и процена капацитета у секторима,

б) одређени су очекивани резултати циљева и према томе се ближе одређује

ц) финансирање - где и које области се усмерава помоћ, путем којих програма.

Помоћ ће бити пружена кроз Twinning, Техничку помоћ, Позиве за предлоге пројеката, Набавку опреме и Инвестиције. Даље финансирање укључујуће комбинацију IFI кредита и грантова IPA II, а предвиђено је преко WBIF-а, за оне који добијају IPA II финансирање.

Табела: Алоцирана средства (у милионима евра) – по политикама и секторима

Србија	2014	2015	2016	2017	Укупно 2012 - 2018	Укупно 2014 – 2020	% (+)
РЕФОРМЕ И ПРИПРЕМЕ ЗА ЧЛАНСТВО У УНИЈИ	95,1	61,4	77,9	78,4	230,2	543,0	
Демократија и управљање	100,2					278,0	
Владавина закона и фундаментална права	130,00					265,0	
СОЦИОЕКОНОМСКИ И РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ	85,00	75,00	85,00	80,00	240,00	565,0	
Окружење и климатске промене	85,0					160,0	80%
Транспорт	90,0					175,0	
Енергија	80,0					125,0	40%
Конкурентност и иновације	70,0					105,0	
ЗАПОШЉАВАЊЕ, СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ, ОБРАЗОВАЊЕ, ПРОМОЦИЈА ЈЕДНАКОСТИ ПОЛОВА, РАЗВОЈ ЉУДСКИХ РЕСУРСА	15,0	40,0	20,0	27,0	88,0	190,0	
ОБРАЗОВАЊЕ, ЗАПОШЉАВАЊЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ	102						
ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ	0	25,0	25,0	30,0	130,0	210,0	40%
Пољопривредни и рурални развој	80,0					210,0	
УКУПНО	195,1	201,4	207,9	215,4	688,2	1.508,0	

(+) % који се усмерава за животну средину

Извор: [https://ec.europa.eu/neighbourhood-](https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2014/20140919-csp-serbia.pdf)

[enlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2014/20140919-csp-serbia.pdf](https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2014/20140919-csp-serbia.pdf)

ИРА 2016

ИРА 2016 је активирана у 2017 - Први део средстава (потписан уговор 6. јуна 2017. у Бриселу) је у износу 95,1 милион евра од укупно 166,4 милиона (57 % укупне вредности споразума). Овај део средстава реализује Делегација ЕУ у Србији у име Републике Србије.

Преглед приоритета

КОНКУРЕНЦИЈА - 48,7 милиона евра

Подстицање конкуренције у Србији ће бити један од значајних приоритета, а за те сврхе су за прву годину издвојана значајна средства ЕУ у оквиру једног финансијског споразума.

- За подршку малим и средњим предузећима у Србији ће бити издвојено и на пројекте усмерено 23,7 милиона евра. То подразумева и пружање саветодавних услуга за унапређење ефикасности и подршке МСП да лакше приступе изворима финансирања. Захваљујући овим средствима ће се премостити јаз у актуелној понуди финансијских услуга за овакве компаније и бити пружена бесплатна саветовања за развој пословања.

- Додатни програм за подстицање конкурентности и запошљавања на локалном нивоу, вредан 25 милиона евра, биће усмерен на подршку најмањим компанијама, попут породичних и новооснованих предузећа. Програм ће нудити саветодавне услуге, грантове и подршку за развој локалне инфраструктуре. Овај програм треба да подстакне развој идеја и иницијатива у приватном сектору и отварање радних места на локалном нивоу.

ПОМОЋ СРБИЈИ У ПРОЦЕСУ ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА - 35,8 милиона евра

Путем Програма - Инструмент за подршку европским интеграцијама - Намењен је пружању подршке Србији у кључним областима везаним за придруживање ЕУ. Треба да донесе предности у преко 40 институција корисника и милион грађана у областима као што су родна

равноправност, интеграција Рома, подршка интерно расељенима, сектор транспорта и животне средине, унапређење статистичког извештавања у Србији итд.

- Подршка интерно расељеним лицима и социјална инклузија на локалном нивоу остаје у центру пажње средстава ЕУ. Циљ је пружање бесплатне правне помоћи интерно расељенима у око 2000 судских поступака. Добра пракса мобилних тимова за подршку интеграцији Рома који су 2013. успостављени, ће се наставити, и мобилни тимови ће бити формиран у још 50 општина широм земље. Тимови чине социјални радници и здравствени медијатори који пружају подршку за интеграцију Рома у свим областима, укључујући образовање за младе и њихове породице.

- Средства ЕУ ће бити искоришћена и за унапређење ефикасности електроенергетског система у Србији у складу са захтевима ЕУ у области енергетске политике. То за грађане значи већу стабилност у снабдевању електричном енергијом, између осталог и смањење броја прекида у снабдевању.

- Подршка усвајању Стратегије за управљање популацијом паса луталица.

- Када је у питању унапређење безбедности у друмском саобраћају, пројекат за повећање обима размене података између здравствених установа, саобраћајне полиције и Службе за безбедност саобраћаја у циљу унапређења ефикасности система и животног спасавања, биће повећан.

- Додатна помоћ ће бити пружена Републичком заводу за статистику како би ова институција досегла око 90 одсто усклађености са стандардима EUROSTAT-а у појединим областима као што су национални рачуни, пословна статистика и усклађивање прикупљања статистичких података у сектору пољопривреде.

- На стратешком нивоу, програм ће подржати националне институције да се развије до шест великих инфраструктурних пројеката. Припремљени пројекти ће моћи да се финансирају из претприступних средстава ЕУ и структурних фондова по остваривању пуноправног чланства у ЕУ.

ПРАВДА - 5 милиона евра

- Омогућавање фер и ефикасне правде грађанима представља основ европске интеграције, због чега ће средства бити усмерена на пружање подршке Касационом суду као и Високом савету судства у циљу ефикаснијег пружања услуга.

ДРУГИ СЕКТОРИ - 5,6 милиона евра

- Унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом је један од важних циљева за чије остваривање ће у оквиру овог програма бити издвојено 3,5 милиона евра. У општинама широм Србије ће бити извођени радови на побољшању приступа јавним објектима за особе са инвалидитетом, попут судова, школа, градских скупштина итд. До 90 објеката ће бити адаптирано за потребе ових лица (уградња лифтова, рампи ...) чиме ће се пружити значајна помоћ локалним заједницама и грађанима са инвалидитетом.

ЕУ је издвојила још два милиона евра за завршетак реконструкције Голубачке тврђаве захваљујући којој ће туристичка понуда Тврђаве бити побољшана и отворена нова радна места за локално становништво.

Остали делови финансијског споразума IPA2016 :

- Директна буџетска подршка координираном и ефикасном управљању границама у Србији (Интегрисано управљање границама) - 28 милиона евра

- Директна буџетска подршка за реформу сектора образовања у Србији - 27,4 милиона евра

- Део финансијског споразума чијом реализацијом ће управљати Република Србија - 15,9 милиона

Извор: <http://www.mei.gov.rs/src/fondovi/fondovi-evropske-unije/ipa-instrument-za-pretpristupnu-pomoc/>

2.1.3 ПРЕКОГРАНИЧНА И ТРАНСНАЦИОНАЛНА САРАДЊА

Програми прекограничне и транснационалне сарадње се једним именом називају програмима територијалне сарадње или INTERREG програмима. Програми представљају финансијску подршку сарадњи пограничних територија суседних држава (прекогранична сарадња) или сарадњи делова или целих држава (транснационална сарадња) на решавању питања од заједничког интереса као што су управљање отпадом, пружање услуга у различитим секторима - културна и економска сарадња, туризам, саобраћај итд.

Влада Републике Србије спроводи ове програме у сарадњи са Делегацијом Европске уније у Републици Србији и владама земаља које учествују у њима. У томе јој помажу и секретаријати програма и њихове "антене", који су основани заједнички са земљама партнерима. У периоду 2014-20.године, Србија учествује у осам програма прекограничне и транснационалне сарадње:

1. Мађарска-Србија,
2. Румунија-Србија,
3. Бугарска-Србија,
4. Хрватска-Србија,
5. Србија-Босна и Херцеговина,
6. Србија-Црна Гора,
7. Јадранско-јонски транснационални програм и
8. Транснационални програм Дунав.

Извор: <https://europa.rs/pomoc-republici-srbiji/eu-i-srbija-na-delu/programi-prekogranicne-i-transnacionalne-saradnje-u-srbiji/>

2.1.4 ВИШЕКОРИСНИЧКА IPA

Поред појединачне подршке државама кандидатима за чланство у ЕУ, Европска унија пружа финансијску и техничку подршку у циљу реализације заједничких (регионалних) приоритета корисника IPA II инструмента. Ова подршка се обезбеђује из инструмента Вишекорисничка IPA ("Multy Beneficiary IPA"), чији је циљ да се унапреди регионална сарадња и реше питања од општег интереса за све кориснице IPA. Главне смернице у процесу дефинисања регионалних пројеката/акција су представљене у документу ЕУ *Стратегија за више корисника и територијалну сарадњу*, у којем су дефинисани општи приоритети, мере и области регионалне сарадње, који ће бити финансијски подржани у периоду 2014-2020.

Поменути стратешким документом такође је дефинисан и индикативни обим средстава подршке који за седмогодишњи период 2014-20. године износи близу 3 милијарде евра. Предвиђени износ подршке усмерава се за 4 приоритетне области:

- подршка регионалним инвестицијама,
- подршка територијалној сарадњи кроз имплементацију програма прекограничне и транснационалне сарадње,
- подршка регионалним структурама и организацијама, и
- хоризонтална подршка заједничким приоритетима корисника из региона.

Извор: <https://europa.rs/pomoc-republici-srbiji/eu-i-srbija-na-delu/programi-prekogranicne-i-transnacionalne-saradnje-u-srbiji/>

2.1.5 ПОДРШКА РАЗВОЈУ ОПШТИНА EU PRO

Програм доприноси уравнотеженом друштвено-економском развоју Србије, кроз повећање конкурентности и социјалне кохезије у 99 општина у два региона:

- 1) региону Шумадије и Западне Србије, и
- 2) региону Јужне и Источне Србије.

Европска унија је издвојила 25 милиона евра за реализацију Програма у периоду од 36 месеци. Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге (UNOPS) је одабрана за индиректно управљање путем позива за изражавање интереса. Програм жели да постигне 3 резултата:

1. Побољшана технолошка структура малих и средњих предузећа (МСП) и њихова способност да извозе,
2. Побољшани услови за пословање кроз ефикасније пружање административних услуга, боље управљање земљиштем и конкретне инвестиције у инфраструктуру,
3. Боља социјална кохезија и привлачнија животна средина кроз побољшање јавне инфраструктуре мањих размера и друштвених односа.

У односу на очекиване резултате, јавни позиви који су или ће бити објављени су следећи:

Резултат 1

Јавни позиви за: набавку опреме и увођење услуга за предузетнике и подршку организацијама за подршку пословања.

Резултат 2

Јавни позиви за: економску инфраструктуру, израду пројектно техничке документације и увођење и развој географских информационих система.

Резултат 3

Јавни позиви за: локалну инфраструктуру и унапређење социјалне кохезије у мултиетничким општинама.

Извор: <https://www.eupro.org.rs/>

2.2 ПРОГРАМИ УНИЈЕ

2.2.1 COSME

	Србија учествује у COSME програму од 1. јануара 2016. године, када је ступио на снагу претходно потписан споразум са ЕУ о томе. Министарство привреде је задужено за координацију активности COSME програма.
---	--

COSME (*Programme for the Competitiveness of Enterprises and SME*) је програм Европске уније за конкурентност предузећа и малих и средњих предузећа са буџетом од 2,3 милијарде евра за период 2014-20.

Један од главних циљева COSME програма је унапређење приступа финансијским средствима у различитим фазама: оснивање, раст или промена власника предузећа. Како би се то постигло, ЕУ ће употребити зајмове и капитална улагања за МСП: COSME програм обезбеђује подршку МСП за наступ на јединственом тржишту ЕУ и унапређење конкурентности кроз коришћење пуног потенцијала страних тржишта изван ЕУ.

COSME програмом финансира се рад Европске мреже предузетништва (*European Enterprise Network – EEN*) са преко 600 канцеларија у више од 50 земаља које су активне на пружању подршке малим и средњим предузећима да пронађу пословне партнере, партнере за нове технологије, обезбеде боље разумевање законодавног оквира ЕУ, као и лакши приступ изворима финансирања Европске уније.

Из COSME програма финансирају се два интернет портала за подршку развоју предузећа:

- Ваш европски пословни портал (*Your Europe Business Portal*) пружа практичне информације за предузетнике који планирају да започну пословање на другим тржиштима земаља чланица ЕУ;
- Портал за интернационализацију малих и средњих предузећа (*CME Internationalisation Portal*) представља мере подршке предузетницима који желе да прошире своје пословање изван Европе.

Извор: <http://privreda.gov.rs/ministarstvo-na-dlanu/sektori/sektor-za-razvoj-malih-i-srednjih-preuzeca-i-preduzetnistva/>

2.2.2 ПРОГРАМ ЕУ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И ИНОВАЦИЈЕ (*EMPLOYMENT AND SOCIAL INNOVATION PROGRAMME – EASI*)

	EaSI је финансијски инструмент на нивоу ЕУ ради промовисања високог нивоа квалитета и одрживог запошљавања, гарантујући адекватну и пристојну социјалну заштиту, борбу против социјалне искључености и сиромаштва и побољшање услова рада.
---	--

Програмом EaSI директно управља Европска комисија. Укупни буџет за период 2014-20. године износи 919,5 милиона евра. EaSI окупља три програма ЕУ који су имплементирани од 2007. до 2013. године: PROGRES, EURES и PROGRES Microfinance.

Од јануара 2014. године, ови програми чине три осовине EaSI-а. Они подржавају:- модернизацију политике запошљавања и социјалне политике са (осовина PROGRES-а – 61% од укупног буџета);

-мобилност за посао (осовина EURES-а – 18% укупног буџета);

-приступ микрофинансирању и социјалном предузетништву (осовина микрофинансирања и социјалног предузетништва – 21% укупног буџета).

Укупни буџет за период 2014-2020. износи 919,5 милиона евра.

Извор: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081>

2.2.3 КРЕАТИВНА ЕВРОПА

	Креативна Европа (<i>Creative Europe</i>) је оквирни програм Европске комисије за подршку култури и аудиовизуелном сектору. Траје од 2014. до 2020. Године.
---	---

Са буџетом од 1,46 милијарди евра, што је 9 % већи од претходних програма, подржава:

-иницијативе сектора за културу, попут оних које промовишу прекограничну сарадњу, платформе, умрежавање и књижевно превођење;

-иницијативе аудиовизуелног сектора, као што су оне које промовишу развој, дистрибуцију или приступ аудиовизуелним делима;

-међусекторску сарадњу, укључујући Програм за гаранције и међудржавну сарадњу.

Програм се састоји од два потпрограма:

-Култура, за промоцију сектора културе, и

-МЕДИЈИ, који пружа подршку аудиовизуелном сектору.

Поред тога, постоји и одсек за међусекторску сарадњу

Република Србија учествује од самог почетка 19 јуна 2014. године. Деск Креативна Европа Србија је имплементационо тело програма Креативна Европа, оформљено у оквиру Министарства културе и информисања Републике Србије.

Извор: <http://kultura.kreativnaevropa.rs/lat/kreativna-evropa/>

2.2.4 ЕВРОПА ЗА ГРАЂАНЕ И ГРАЂАНКЕ (EUROPE FOR CITIZENS)

	Потенцијални учесници су организације цивилног друштва, јединице локалне и регионлне самоуправе, фондације, удружења и мреже удружења, европске мреже и кровне организације, образовне, истраживачке и културне институције, синдикати, <i>think-tank</i> организације и други.
---	---

Приоритетне теме програма су:

-подизање свести у погледу сећања, заједничке историје и вредности Уније којима се промовишу мир, вредности ЕУ и добробит њених народа;

-подстицање разумевања грађанског учешћа у усвајању политика Уније;

-промовисање друштвеног и међукултурног ангажовања и волонтирања на нивоу Уније.

За сваку годину одређују се и посебни приоритети како би се додатно осигурала ефикасност и сврсисходност одобрених и финансираних пројекта и како би пројектне активности имале што већи учинак на локалну заједницу.

Компоненте програма:

-Поглавље 1 – Европско сећање;

-Поглавље 2 – Демократски ангажман и грађанско учешће.

У оквиру овог поглавља постоје три мере: братимљење градова, мреже градова, пројекти организација цивилног друштва.

Програм је централизован и спроводи га Генерални директорат Европске комисије за миграције и унутрашње послове и Извршна агенција за образовне, аудиовизуелне и културне политике. Буџет програма за период 2014-2020 износи 185.486.000 евра; програм је отворен за све чланице ЕУ и државе које имају потписан међународни споразум (кандидати и потенцијални кандидати, као и државе чланице ЕФТА).

Национална контакт тачка за Програм је Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом Владе Републике Србије.

Извор: <http://www.civilnodrustvo.gov.rs/evropa-za-gradjane-i-gradjanke>

2.2.5 ЕВРОПСКИ ЗДРАВСТВЕНИ ПРОГРАМ ТРЕЋИ ПРОГРАМ ЗДРАВЉА 2014-2020

	Трећи програм деловања ЕУ у области здравства (2014-2020) се фокусира на унапређивање здравља путем подстицања сарадње између земаља чланица како би се унапредиле здравствене политике које доносе корист својим грађанима.
---	--

Програм треба да подржи и употпуни напоре земаља чланица у остваривању четири циља:

Циљ 1: Унапређење здравља, превенција болести и стварање околине која подржава здраве начине живота. У пракси: препознавање, ширење и унапређење схватања заснованог на добрим праксама за исплативу превенцију болести као и мера које се тичу промоције здравља, а нарочито кључних фактора ризика са фокусом на додатну вредност ЕУ.

Циљ 2: Заштита грађана од озбиљних здравствених прекограничних опасности препознавањем и развијањем кохерентних приступа и њиховом имплементацијом за бољу припремљеност и координацију у кризним ситуацијама.

Циљ 3: Подршка упућена јавном здравству у изградњи капацитета и доприносу иновативним, ефикасним, одрживим здравственим системима. У пракси: идентификовање и развијање оруђа и механизма на нивоу Уније који би се позабавили недостацима ресурса, како људским тако и финансијским, али који би олакшали и добровољно прихватање иновација у стратегијама јавног здравства и стратегијама превенције.

Циљ 4: Олакшати приступ бољој и сигурнијој здравственој заштити за грађане Уније. Ово ће бити постигнуто кроз бољи приступ медицинским услугама и информацијама за посебне

услове, такође и ван националних граница. Ово такође подразумева и примену истраживања и развијања оруђа за побољшање квалитета здравствених услуга и сигурности пацијента, између осталог и акцијама које би допринеле здравственом описмењавању-

Буџет новог здравственог програма је 449.394,000 евра за период 2014-20. Овај износ ће бити усмерен различитим циљевима програма током целог његовог трајања. Као и код претходних здравствених програма, финансирање ће бити спроведено кроз грантове за акције суфинансиране од стране надлежних власти одговорних за јавно здравље у земљама чланицама.

Потенцијални кандидати за финансирање су националне здравствене власти, као и приватна и јавна тела, међународне организације и невладине организације које се баве здравством на нивоу ЕУ и које се уклапају специфичне програмске циљеве. Програм је отворен за све земље чланице, чланице ЕФТА/ЕЕА, земље које приступају ЕУ, државе кандидате и потенцијални кандидате, као и државе које су покривене Европском политиком суседства, све док чланство у програму остаје у складу са њиховим билатералним или мултилатералним споразумима.

Извор: <https://europa.rs/treci-program-zdravlja-2014-2020/>

2.2.6 МЕХАНИЗАМ ЗА ЦИВИЛНУ ЗАШТИТУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

 European Civil Protection	Циљ активности ЕУ у области цивилне заштите је подршка напорима за спречавање катастрофа и обезбеђивање спремности јединица цивилне заштите да делују у случајевима катастрофа - на националном, регионалном и локалном нивоу.
---	--

Механизам за цивилну заштиту Европске уније нуди Републици Србији различите могућности за сарадњу, као што су:

- коришћење европских алата за мониторинг и системе раног упозоравања;
- учешће у заједничким тренинзима и вежбама;
- размена експерата;
- учешће у пројектима о спречавању непогода;
- непосредна комуникација са другим органима цивилне заштите укљученим у одговор на ванредне ситуације, размена информација и најбоље праксе;
- координисане операције ЕУ на ублажавању и отклањању последица, суфинансирање транспорта тимова и друге помоћи.

Извор: ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

2.2.7 ХОРИЗОНТ 2020

	Оквирни Програм служи као средство за покретање економског раста и стварање нових радних места, Хоризонт 2020 има политичку подршку европских лидера и Европског парламента. Они су се сложили да је истраживање кључно улагање у будућност и стога су га поставили у само средиште плана ЕУ за паметан, одржив и инклузиван раст и запошљавање.
---	---

Хоризонт 2020 чине три главна стуба:

1. Изврсност у науци – финансирање најзанимљивијих научних истраживања путем јавног конкурса, које ће се вршити кроз четири програма:

- Европски истраживачки савет (*European Research Council*);
- истраживачке инфраструктуре, укључујући е-инфраструктуре;
- нове технологије и технологије за будућност;
- кроз истраживачке грантове Програма “Марија Склодовска-Кири”.

2. Liderство у индустрији – укључује програм за подршку иновативних малих и средњих предузећа, програм за пружање помоћи компанијама и организацијама да добију приступ изворима финансирања, као и програм за подстицање развоја и индустријских технологија.

3. Друштвени изазови – означавају подршку истраживањима у областима као што су здравство, клима, храна, сигурност, саобраћај и енергетика.

Србија учествује у програму од јула 2014. године. Министарство просвете, науке и технолошког развоја је задужено за Програм Хоризонт 2020 и пружа подршку за све теме кроз мрежу националних контакт особа.

У програму могу да учествују српске истраживачке групе на универзитетима, истраживачки институти, појединачни истраживачи, мала и средња предузећа, велике компаније, као и остале владине, невладине и приватне организације и институције. Они учествују равноправно са онима из држава чланица Европске уније.

Извор: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

2.2.8 ЕРАЗМУС+

	Еразмус+ (Erasmus+) је програм Европске уније који обезбеђује финансирање пројеката за сарадњу у три области: образовање, млади и спорт. Спроводи се од 2014. до 2020. године и обједињује неколико претходних програма – Еразмус Мундус (високошколско образовање), Темпус (сарадња образовних институција), Млади у акцији (организације младих) и Програм за целоживотно учење.
---	---

Република Србија спада у партнерске земље у програму. Захваљујући томе што су недавно започете припремне мере за њено пуноправно учешће у програму, институције из Србије ће имати могућност ограниченог учешћа у неколико нових врста пројеката. Поред шанси које иначе има као партнерска земља региона "Западног Балкана", за Србију су сада додатно доступни пројекти за:

(Кључна активност) КА1 Високо образовање

KA1 Мобилност за школе

KA1 Мобилност у области стручног образовања и обука

KA1 Мобилност у области образовања одраслих

KA1 Мобилност младих

KA2 Стратешка партнерства у области стручног образовања и обука

Фондација Темпус је национална Еразмус+ канцеларија у Србији и њој се подносе пројектне пријаве за наведене врсте пројеката. Седмогодишњи програм има буџет од скоро 15 милијарди евра (14,7).

Извор: <http://erasmusplus.rs/pocetna-strana>

2.2.9 FISKALIS 2020

	ЕУ програм сарадње који омогућава националним пореским управама да креирају и размењују информације и експертизу. Омогућава развој и рад великих трансевропских ИТ система у партнерству, као и успостављање различитих мрежа кроз повезивање националних званичника широм Европе. Програм има буџет од 234,3 милиона евра за период 2014-20.године.
---	---

Осим земаља чланица ЕУ, у програму тренутно учествују и земље кандидати за чланство у Унији – Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, БЈР Македонија, Србија и Турска.

За имплементацију програма је задужена Европска комисија, којој асистира Комитет Фискалис 2020, сачињен од по једног представника сваке земље учеснице.

Општи циљ програма је да се побољша правилно функционисање система пореза на унутрашњем тржишту побољшањем сарадње између земаља учесница, њихових пореских органа и њихових званичника. Специфични циљ је подржати борбу против пореских превара, пореске утаје и агресивног пореског планирања и примене права Уније.

Извор: https://ec.europa.eu/taxation_customs/fiscalis-programme_en

2.3 КОХЕЗИОНА ПОЛИТИКА И ОСТАЛИ ФОНДОВИ - ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОД 2014-2020.

До 2020. године ЕУ планира да испуни пет конкретних циљева - за запошљавање, иновације, образовање, социјалну инклузију и климатску/енергетску ефикасност. Свака држава чланица усвојила је своје националне циљеве у овим областима. За постизање ових циљева и решавање различитих потреба за развојем у свим регионима ЕУ, за Кохезиону политику за 2014-20. годину издвојено је 351,8 милијарди евра - скоро трећина укупног буџета ЕУ.

Кохезиона политика је катализатор за даље јавно и приватно финансирање, не само зато што обавезује државе чланице да суфинансирају из државног буџета, већ и зато што ствара поверење инвеститора. Узимајући у обзир националне доприносе и друга приватна улагања, очекује се да ће утицај Кохезионе политике за период 2014-20 бити око 450 милијарди евра.

Основни инструменти кроз које се подршка спроводи и усмерава на конкретне програме и операције су:

- Европски фонд за регионални развој (*European Regional Development Fund - RDF*) - Пружа подршку државама чланицама ЕУ и њиховим регионима са циљем да се отклоне главне регионалне неједнакости и да се достигне самоодрживи раст. Пре свега је усмерен на јачање конкурентности привреде – кроз улагања у истраживања, развој и иновације, инвестиције у

призводњу и инфраструктуру, урбани и локални развој, унапређење конкурентности малих и средњих предузећа и подршку преласку на економију која се заснива на ниској емисији угљен-диоксида у свим секторима.

- Европски социјални фонд (*European Social Fund - SF*) - Пружа подршку државама чланицама ЕУ и њиховим регионима у остваривању циљева политике запошљавања. Усмерен је на улагања у људске ресурсе кроз подршку запошљавању што већег броја људи, подстицање једнаког приступа и једнаких могућности за све, подстицање предузетништва и активације на тржишту рада, интеграције имиграната, обезбеђивање родне равноправности, борбу против сиромаштва, јачање социјалне инклузије, унапређење образовања и целоживотног учења. Кроз Иницијативу за запошљавање младих (*Youth employment initiative*) из ESF-a се подржавају активности усмерене на млађе од 25 година, који нису запослени, у образовању или обуци.

- Кохезиони фонд (*Cohesion Fund - CF*) - Пружа подршку најмање развијеним државама чланицама ЕУ чији бруто национални доходак по становнику не прелази 90% просека ЕУ-27. Из овог фонда се финансирају велики пројекти из области транспортне инфраструктуре и заштите животне средине. У програмском периоду 2014-20 пружа подршку следећим државама чланицама: Бугарска, Хрватска, Кипар, Чешка, Естонија, Грчка, Мађарска, Летонија, Литванија, Малта, Пољска, Португал, Румунија, Словачка и Словенија.

Кохезиона политика је поставила 11 тематских циљева који подржавају раст у периоду 2014-20.

→ Инвестиције из ERDF-a ће подржати свих 11 циљева, али 1-4 су главни приоритети за инвестирање

→ Главни приоритети за ESF су 8-11, иако Фонд такође подржава 1-4.

→ Кохезиони фонд (CF) подржава циљеве 4-7 и 11.

1. Јачање истраживања, технолошког развоја и иновација;
2. Унапређење приступа, примене и квалитета информационих и комуникационих технологија;
3. Јачање конкурентности МСП;
4. Подршка преласку на ниско-карбонску економију;
5. Промовисање прилагођавања климатским променама, спречавања и управљања ризицима;
6. Очување и заштита животне средине и промовисање ефикасности ресурса;
7. Промовисање одрживог транспорта и побољшање мрежне инфраструктуре;
8. Промовисање одрживог и квалитетног запошљавања и подршка мобилности радне снаге;
9. Промовисање социјалног укључивања, борба против сиромаштва и свака дискриминација;
10. Улагање у образовање, обуку и доживотно учење;
11. Побољшање ефикасности јавне управе.

И они ван граница ЕУ такође имају користи од програма Инструмента за претприступну прекограничну сарадњу. Међународна сарадња се може одвијати кроз "макрорегионалну стратегију", интегрални оквир, који се бави заједничким изазовима са којима се суочавају државе чланице и треће земље у дефинисаним географским подручјима.

Тренутно постоје две макрорегионалне стратегије: Стратегија ЕУ за регион Балтичког мора и Стратегија ЕУ за Дунавски регион (учествује Србија); трећи ће бити усвојен до краја 2014 (Стратегија ЕУ за јадранску и јонску регију), а четврти до краја 2015. године (Стратегија ЕУ за алпски регион).

Урбана димензија Кохезионе политике – У периоду 2014-20.године урбана димензија је постављена у фокус Кохезионе политике. У свакој земљи чланици ЕУ, минимум 5% од ERDF је намењено одрживом интегралном урбаном развоју. Распоређивања и одлучивање је на бази одлука које су донете од стране локалних власти.

Извор: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/basic/basic_2014_en.pdf

2.3.1 ИНВЕСТИЦИОНИ ОКВИР ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН (WBIF)

Инвестициони оквир за Западни Балкан (WBIF) је финансијски инструмент који је 2009. године покренула Европска комисија, То је заједничка иницијатива ЕУ, међународних финансијских институција, билатералних донатора и влада "Западног Балкана" са циљем да се олакшају припреме и имплементација приоритетних инвестиција у области инфраструктуре у земљама "Западног Балкана".

То је и регионални инструмент који помоћу различитих извора финансирања подржава проширење Европске уније и друштвено-економски развој земаља "Западног Балкана" које су кориснице овог инструмента. WBIF подржава друштвено-економски развој и придруживање ЕУ кроз пружање финансијске и техничке помоћи за стратешка улагања, посебно у инфраструктуру, енергетску ефикасност и развој приватног сектора. Од 2016. године издвојено је 600 милиона евра грантова за "Западни Балкан", од чега 492 милиона евра представља допринос ЕУ. Додела грантова има два главна циља:

- удруживање грантова, кредита и експертизе са циљем припреме финансирања приоритетних инвестиционих пројеката
- јачање кохерентности и синергије међу донаторима како би се повећао позитивни утицај и видљивост инвестиција на "Западном Балкану".

Фокус на: кључне секторе економија "Западног Балкана": енергетику, животну средину, транспорт, социјални развој и развој приватног сектора.

Одобрења средстава – Заснована су на конкурентским процедурама, донирају се за припреме инфраструктурних пројеката, као и за инвестиције. Позив за подношење предлога покреће Управни одбор WBIF -а. Генерално, постоје два позива за техничку помоћ и само један позив за инвестиционе грантове годишње.

Смернице/упутства за подношење предлога се објављују за сваки позив. Овим смерницама се утврђују критеријуми подобности, посебни захтеви, као и рокови за примање и предају. У складу са организационом структуром, оцене апликација обавља WBIF Група за пројектно финансирање и препоручује Управном одбору одабране захтеве за одобрење. Потом одобрене грантове спроводе тимови за инфраструктурне пројекте и / или саме ИФИ-е.

За интервенције током периода 2014-20. године Европска комисија је одобрила милијарду долара Инвестиционом оквиру за "Западни Балкан" за побољшање кључних транспортних и енергетских коридора у земљама "Западног Балкана", као и коридора који повезују регион и земље Европске уније. Ова иницијатива, позната под називом „Агенда повезивања”, део је процеса Западнобалканске шесторке (Берлинског процеса) и има за циљ стварање сигурних и ефикасних транспортних маршрута кроз коридоре, као и сигурније и приступачније поклапање између потреба за електричном енергијом и укупног снабдевања.

Извор: <https://www.wbif.eu/> <https://www.wbif.eu/beneficiaries/serbia>

2.3.2 МАДАД фонд (EU REGIONAL TRUST FUND IN RESPONSE TO THE SYRIAN CRISIS, THE "MADAD FUND").

	Првобитни циљ овог фонда био је подршка избеглицама из Сирије и земљама у њиховог боравка (Египат, Ирак, Јордан, Либан, Турска). Фонд је касније проширен и на избеглице и мигранте из осталих угрожених земаља, као и на пружање подршке и земљама које нису чланице ЕУ, а које су погођене мигрантском кризом, чиме је и Република Србија добила могућност да аплицира за средства.
---	--

Европска комисија је, одлуком од 10. децембра 2014. године основала Регионални поверилачки фонд ЕУ као одговор на кризу у Сирији - Мадад фонд (*EU Regional Trust Fund in response to the Syrian Crisis, the "Madad Fund"*).

За Републику Србију је 2016. и 2017. године, из средстава фонда Мадад, одобрена подршка за финансирање текућих оперативних трошкова, исхране, пружања здравствених услуга и приступа образовању за децу мигранте и унапређење услова за смештај избеглица и миграната у прихватним центрима - првенствено у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Комесаријатом за избеглице и миграције и Министарством унутрашњих послова, као и Међународном организацијом за миграције (ИОМ).

Извор: <https://www.minrzs.gov.rs/madad-fund.html>
https://ec.europa.eu/neighbourhoodenlargement/neighbourhood/countries/syria/madad_en

2.3.3 ФОНД СОЛИДАРНОСТИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ (EUSF)

	Средства су намењена покривању дела ванредних трошкова за јавне радове, пре свега за обнову кључне инфраструктуре, за отклањање непосредне штете и хитне потребе након поплава, као и трошкова операција спасавања и чишћења погођених подручја. Средства се могу користити ретроактивно, односно за већ започете пројекте санације и реконструкције. Европска унија је доделила 13. марта 2015. године Србији 60,2 милиона евра из Фонда солидарности као најтеже погођеној земљи у овом региону.
---	--

Фонд солидарности Европске уније (EUSF) је основан како би се њиме одговорило на природне катастрофе великих размера и изразила европска солидарност са земљама Европе погођеним катастрофама. Фонд је настао као реакција на велике поплаве у Европи у лето 2002. Од тада се користио за низ различитих природних катастрофа укључујући поплаве, шумске пожаре, потресе, олује и суша.

Извор: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/solidarity-fund/

2.3.4 РЕГИОНАЛИ СТАМБЕНИ ПРОГРАМ

	Регионални стамбени програм (РСП) представља заједничку иницијативу Босне и Херцеговине, Хрватске, Црне Горе и Србије. Циљ Програма је давање свеобухватног доприноса решавању проблема дуготрајног расељавања најосетљивијих избеглих и расељених лица, насталих након сукоба на територији бивше Југославије у периоду од 1991.-1995. године, укључујући интерно расељена лица у Црној Гори од 1999. године, пружајући им трајна и одржива решења за стамбено збрињавање.
---	--

Регионални стамбени програм представља заједничку иницијативу четири земље - Србија, Босна и Херцеговина, Хрватска и Црна Гора - која има за циљ да обезбеди трајна стамбена решења за 27.000 најугроженијих избегличких породица (74.000 појединаца) у региону. Од тога је 16.780 породица (око 45.000 појединаца) у Србији.

Укупна средства која су донатори до октобра 2017. године обећали за спровођење целокупног Програма у све четири земље износе 280 милиона евра. Како би приступиле овим средствима, четири државе кориснице Програма конкуришу предлагањем конкретних пројеката. Република Србија је до краја 2017. године поднела предлоге 8 пројеката у укупној вредности од око 106 милиона евра бесповратних средстава које је одобрила Скупштина донатора. На тај начин, Република Србија представља највећег појединачног корисника овог фонда.

Кроз Програм се обезбеђује велики број различитих стамбених решења: додела пакета грађевинског материјала, изградња монтажних кућа, откуп сеоских кућа и изградња стамбених зграда. На овај начин, обезбеђено је да избегличке породице своје стамбено питање реше онако како њима највише одговара у тренутном месту становања, имајући у виду да се Програм спроводи у преко 120 општина у Републици Србији.

Средства за спровођење Програма обезбеђују донатори, међу којима се посебно истиче Европска унија, која овај програм финансира из вишекорисничких и националних претприступних фондова (IPA). Остали донатори су Сједињене Америчке Државе, Савезна Република Немачка, Краљевина Норвешка, Швајцарска Конфедерација, Република Италија, Краљевина Данска, Република Турска и Велико Војводство Луксембург. Донаторским средствима управља Банка за развој Савета Европе.

Фебруара 2018.године конзорцијум састављен од Ertisa, GIZ-а и DRC је добио уговор 5,4 милиона евра за спровођење пројекта техничке помоћи у четири партнерске земље, за фазу 2 Регионалног стамбеног програма. Исти конзорцијум је имплементирао и фазу пројекта, који је започео 2012.године.

Извори: <https://europa.rs/финансијска-помоћ-еу-србији-за-инфрас/?lang=sr-Cyrl>
www.regionalhousingprogramme.org

3 МЕЂУНАРОДНИ ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ - БАНКЕ

3.1 БАНКА ЗА РАЗВОЈ САВЕТА ЕВРОПЕ (COUNCIL OF EUROPE DEVELOPMENT BANK - СЕВ)

СЕВ улаже у друштвене пројекте који подстичу укључивање и побољшање услове живота најрањивијих. Приоритети су:

- одрживи и инклузивни развој,
- интеграција избеглица, привремено расељених лица, емиграната, и
- климатске промене.

СЕВ даје зајмове владама, регионалним или локалним властима и финансијским институцијама у земљама чланица. Кредити СЕВ-а морају испунити све специфициране техничке и друштвене критеријуме. Морају бити финансијски добри, усаглашени са строгим правилима Банке у погледу; екологије, набавки и праћења смерница политике усаглашавања.

Извор: <http://coebank.org/en/project-financing/>

3.2 ЕВРОПСКА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА (EUROPEAN INVESTMENT BANK- EIB)

EIB је банка Европске уније. Банка у власништву држава чланица и заступа интересе Европске уније. Блиско сарађује са другим институцијама ЕУ у циљу имплементације политике ЕУ. Спада у највећег светског мултилатералног зајмодавца. Пружа финансије и стручну експертизу за одрживе инвестиционе пројекте, који доприносе циљевима политике ЕУ. Више од 90% активности је у Европи је али и велики глобални инвеститор - широм света.

Велика већина финансирања пласира се кроз кредите, али такође се бави и давањем гаранција, микрофинансирањем, улагањем у капитал, итд. Специјалност јој и подршка „откључавању“ финансирања из других извора, посебно из буџета ЕУ. EIB је у стању да комбинује средства из других извора са зајмовима како би се формирао пакет средстава потребних за финансирање. Често, недостатак финансирања није само једна препрека за инвестирање. EIB помаже управљачком и пројектном менаџменту како би се олакшало инвестирање, а тиме додатно комплетирао асортиман производа и услуга.

Од 2001.године до почетка 2018.године банка финансира укупно 4,8 милијарди евра за пројекте у Србији који подржавају све главне инфраструктурне секторе, као и мала и средња предузећа, индустрију, услуге и локалне власти.

Подршка EIB финансирању урбаних пројеката

Урбана агенда ЕУ (2016) се фокусира на три стуба развијања и спровођења ЕУ политика:

- 1) боља регулатива (ефикаснија и кохерентнија примена постојећих политика, закона и инструмената ЕУ);
- 2) боље финансирање (допринос идентификовању, подршци, интеграцији и побољшању традиционалних, иновативних извора финансирања урбаних подручја укључујући и европске структурне и инвестиционе фондове (ЕСИФ), и
- 3) боље знање (побољшање базе знања о урбаним питањима и размени примера добре праксе и знања).

EIB као банка Европске уније, усклађује своје саветодавне службе како би допунила Урбану агенду и интензивирала своје постојеће кредитне активности на подршци урбаном развоју. EIB

је дозвољено да мобилише Европски фонд за стратешка улагања (EFSI) и Европски инвестициони и саветодавни хаб (EIAH) како би убрзала финансирање и достављање инвестиција широм ЕУ.

EIB подстиче градове да реализују одрживе и зреле пројекте којима је потребна подршка и како би их проследили на разматрање за финансијску помоћ.

Један вид техничке помоћи је УРБИС - платформа за успешно усмеравање пројеката за реализацију (*URBIS: urban advisory platform of the European Investment Advisory Hub*).

Још један важан начин на који градови могу приступити финансирању је платформа фин Компас (*Fin-compass: resource hub for practitioners on local development investment funds*), коју такође организује EIB у партнерству са Европском комисијом.

ЦСИ мрежа - је мрежа градова који су релизовали пројекте Одрживе инвестиције градова (*Cities Sustainable Investments*). Својим практичним примерима који приказују опипљиве резултате објашњавају начине како је у локално планирање развоја могуће укључити финансијске инструменте - са приказаним практичним апликацијама из неколико градова, нпр. са резултатима из области становања и енергетске ефикасности као кључним темама одрживих инвестиција.

Европска инвестициона банка је отворена за градове као важне партнере. Локалне власти, као лидери локалне заједнице, имају јединствену позицију да развију међусекторске стратегије интегралног урбаног развоја, које одражавају локалне конкурентске предности. Такође, могу да укључе и координирају подршку трећих страна како би омогућиле имплементацију приоритетних пројеката (укључујући и услуге за имплементацију), и тиме стварају потражњу за финансијским инструментима, EFSI и EIB кредитима.

Предност утицаја и коришћење текуће тежње да се мобилишу средства за инвестирање у урбани развој може да се реализује кроз Стратегије одрживог и интегралног урбаног развоја. Град који је развио сопствени капацитет и *pipe line* / базу пројеката је добро позициониран да искористи саветодавну подршку за мобилизацију инвестиција и идентификује средства потребна за спровођење пројектата Стратегије одрживог и интегралног урбаног развоја .

Извор: <http://eiah.eib.org/about/initiative-urbis.htm>
<http://www.eib.org/infocentre/videotheque/fi-compass.htm>

3.3 ЕВРОПСКА БАНКА ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ (EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT - EBRD)

Србија се придружила EBRD почетком 2001 године. EBRD се фокусира на следеће:

- Јачање улоге и конкурентности приватног сектора. Ово стога што је степен учешћа приватног сектора у привреди Србије је скроман чак и по регионалним стандардима.

- Подстицање банкарског сектора и продубљивање финансијског посредовања. Разлог преживљена криза финансијског сектора која је значајно смањила његова улога као покретач економског раста.

- Развијање одрживих и ефикасних јавних предузећа. Разлог је смањење великог транзиционог јаза у секторима енергетике и инфраструктуре. Посебно у енергетском сектору, настоји да игра кључну улогу у промовисању енергетске ефикасности и обновљиве енергије, уз помоћ замене старијих капацитета за производњу електричне енергије и подизања производње електричне енергије у складу са стандардима ЕУ о животној средини.

Основни облици директног финансирања које EBRD може понудити су кредити, капитал и гаранције. Кредити су прилагођени да задовоље посебне захтеве пројекта. Кредитни ризик може у потпуности преузети EBRD или делимично банкарска удружења на тржишту.

-Износ кредита је од минимум 5 до 15 милиона евра, са фиксна или пливајућом каматном стопом.

-Регуларан, субординирани (лакши услови) или конвертибилан дуг.

-Деноминирани у страном или локалној валути.

-Краткорочно до дугорочне рочности, од 5 до 15 година.

-Могуће је укључити и грејс периоде за пројекте.

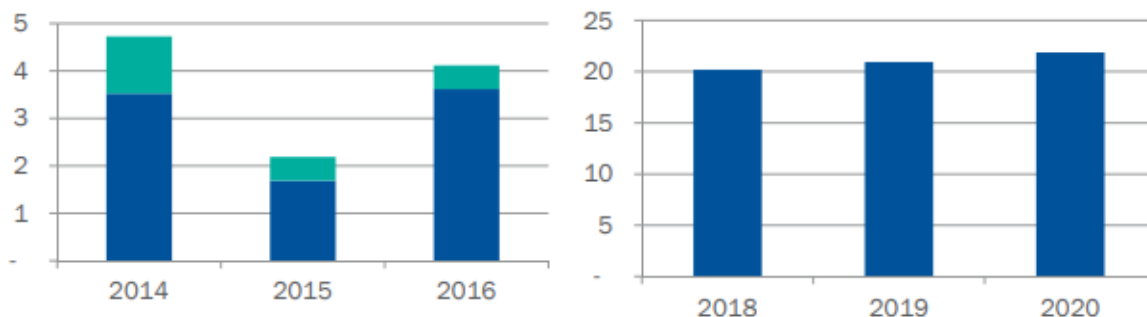
-Финансирање капитала користи иновативне приступе и инструменте али очекује одговарајући повраћај инвестиције. Преузима мањинске позиције у расподели капитала и имати јасну стратегију изласка.

Стратегија EBRD за Србију 2018-23. године (између осталог даје процене о потребама за средстава грантова и зајмова):

Процена за потребе у грантовима за период Нове Стратегије EBRD за Србију	Потенцијални извори за грантове
Грантови су потребни за припрему инвестиционих пројеката и изградњу капацитета Карактеристике их усмеравање ка: - одрживој инфраструктури МСП; - транзицијама у зелене економије; - техничкој сарадњи за инклузивни раст; - добром управљању и стручном савршавању На регионалном нивоу постојећи програми укључују политике дијалога, зајамове за финансирање и грантове за консултантске и инвестиционе подстицаје Додатна подршка ће бити проширена, нпр. Програмом Регионалне енергетске ефикасности, и др.	WBIF Инвестициони оквир за Западни Балкан (владе корисника, ЕУ, билатерални донатори и IFI): ЕУ грантови из IPA средстава за приоритетне инфраструктурне инвестиције у: 1) животној средини, 2) саобраћају, 3) социјалном сектору и 4) енергетском сектору. Стратегија националног сектора је неопходна за примену, што показује напредак у спровођењу реформи. Билатерални донатори и подршка путем сарадње билатералних партнера који раде зајадничким са EBRD за: јачање МСП сектора, транзиције у зелене економије и одрживу инфраструктуру, унапређење добре управе и унапређење политика за јачања инвестиционе климе. Специјални фонд EBRD акционара: комплементарна помоћ донаторским ресурсима, гдје је напредовање транзиције на Западном Балкану и даље приоритет

Графикон: О проценама потреба за грантовима до 2020. године за Републику Србију (у милионима евра)

МИЛ \$	Финансирани грантови	МИЛ \$	Потребе за грантовима до 2020
--------	----------------------	--------	-------------------------------

Извор:

<https://www.ebrd.com/cs/Satellite?c=Content&cid=1395237220903&d=Mobile&pagename=EBRD%2FContent%2FContentLayout>

3.4 ГРУПА СВЕТСКЕ БАНКЕ (GROUP WORLD BANK)

Група Светске банке је најистакнутија развојна банка на свету. Пружа савете и финансијску помоћ у виду дисконтованих зајмова и грантова земљама, у областима здравства, образовања и пољопривреде. Настала је 27. децембра 1945. године као део споразума из Бретон Вудса и састоји се од пет организација:

- Међународна банка за обнову и развој (IBRD)
- Међународна асоцијација за развој (IDA)
- Међународна финансијска корпорација (IFC)
- Мултилатерална агенција за гаранцију инвестиција (MIGA)
- Међународни центар за решавање инвестиционих спорова (ICSID)

Прве две институције IBRD и IDA, чине Светску банку, подгрупу у оквиру Групе Светске банке.

3.5 СВЕТСКА БАНКА ИБРД (WORLD BANK IBRD)

Финансијски инструменти

1. Финансирање инвестиционог пројекта (ИПФ)

Обезбеђује кредит IBRD, IDA кредит/грант и гарантује финансирање владама за активности које стварају физичку/социјалну инфраструктуру неопходну за смањење сиромаштва и стварање одрживог развоја.

2. Финансирање развојне политике обезбеђује кредит IBRD, IDA кредит/грант и гарантује буџетску подршку централним владама или локалним властима за програм политика и институционалне акције како би се помогло постизању одрживог, заједничког раста и смањења сиромаштва.

3. Програм-за-резултате повезује исплату средстава директно са остваривањем дефинисаних резултата, помажући земљама да побољшају дизајн и имплементацију сопствених развојних програма и постигну трајне резултате јачањем институција и изградњом капацитета.

4. Поверени фондови (Trust funds) и грантови омогућавају повећање активности, нарочито у осетљивим и кризним ситуацијама;

-омогућује групи Банке да пружи подршку и онда када је (наша) могућност позајмљивања ограничена,

-пружити хитну помоћ за одговор на елементарне непогоде и друге хитне случајеве;

-пилот иновације које су касније усмерене у наше пословање.

5. Опције приватног сектора за финансирање, директне инвестиције и гаранције обезбеђују MIGA и IFC. Гаранције се могу обезбедити и путем Светске банке (IBRD/IDA) за пројекте приватног сектора.

6. Прилагођене опције и управљање ризиком

Мултифазни програмски приступ омогућава земљама да структуре дугог, великог или сложеног ангажовања као скуп мањих повезаних операција (или фаза), остварују под једним програмом. Може се применити на финансирање инвестиционог пројекта и програм за резултате није искључиво самостални инструмент.

Карактеристике и коришћење финансијских инструмената

1. Финансирање инвестиционог пројекта /Investment Project Financing (IPF)

Користи се у свим секторима, уз концентрисање на сектор инфраструктуре, хуманог развоја, пољопривреде као и на сектор јавне управе. *IPF* је усредсређен на дугорочни (од 5 до 10 година) и подржава широк спектар активности укључујући инвестиције интензивне инвестиције, развој пољопривреде, пружање услуга, путем одобравања кредита и донација (укључујући микрокредите), развој заснован на друштвеним заједницама, и за изградњу институција.

За разлику од комерцијалних зајмова, *IPF* не само да снабдева земље зајма са потребним финансирањем, већ и служи као средство за одрживи, глобални пренос знања и техничку помоћ. Ово укључује:

- подршку аналитичком и дизајнерском раду у концептуалним фазама припреме пројекта
- техничке подршке и стручну помоћ
- помоћ током имплементације и изградње институција током читавог пројекта.

2. Финансирање развојне политике /Development policy financing (DPF) пружа брзо финансирање како би помогао дужнику да реши стварне или предвиђене захтеве за финансирање развоја. *DPF* има за циљ да подржи зајмопримца у постизању одрживог развоја кроз програм политика и институционалних активности, на примјер, јачање управљања јавним финансијама, побољшање инвестиционе климе, решавање уских грла за побољшање пружања услуга и диверсификацију економије. *DPF* подржава такве реформе кроз ненаменско финансирање општег буџета који је предмет властитих процеса и система примене зајмопримца. Коришћење *DPF* у земљи се одређује у контексту Оквира за партнерство са земљама (*CPF*).

Политика *DPF* наглашава власништво и усклађивање земљишта, консултације са заинтересованим странама, координацију донатора и резултате. Захтева систематски третман обезбеђења ризика и потенцијалних еколошких и дистрибутивних последица подржаних политика. Трајање *DPF* се може продужавати у облику кредита или грантова. Средства су доступна клијенту на основу:

- одржавање адекватног оквира макроекономске политике, који је Банка одредила уз помоћ процена *MMF*-а,
- задовољавајуће спровођење свеукупног програма реформи,
- завршетак целокупног скупа критичних политика и институционалних акција договорених између Банке и клијента.

3. Програм-за-резултат /Program-for-Results (PforR)

У данашњем свету, развој се везује за резултате и институционално јачање. Сви званични представници владе, чланови парламента, цивилно друштво и приватни сектор - захтевају програме који помажу у одрживом резултату и изградњи институција. Како би се решила ова растућа тражња, Светска банка је развила инструмент финансирања Програма-за-резултат /Program-for-Results (*PforR*), који има посебне особине. Јединствене карактеристике овог програма (*PforR*) укључују:

-коришћење vlastitih институција и процеса у земљи и повезивање средстава директно са постицањем специфичних резултата програма.

- Фокусира се на резултате, ојачавање капацитета и подржавање програма зајмопримаца. PforR је такође јединствен зато што подржава владине програме и помаже даљем развоју помоћи Светске банке кроз подстицање партнерстава и усклађивање циљева и резултата развојних партнера који могу да доведу до веће ефикасности развоја.

- PforR је доступан свим земљама чланицама Светске банке и један је од три понуђена средства финансирања, пошто прати финансирање инвестиционог пројекта (IPF) и финансирање развојних политика (DPF). (Избор инструмената зависи од потреба клијента и изазова у развоју који треба решити.)

4. Поверени Фондови

У погледу поверних фондова - Потпредседништво Светске банке за развој финансија/ Vice presidency Development Finance (DFi) је одговорно за управљање и праћење политика и процедура за средства за финансирање развоја Светске банке. DFi служи као повереник за више од 20 највећих мултилатералних фондова којима управља Банка, укључујући и Global Environment Facility (GEF), Climate Investment Funds, HIPC Debt Initiative, the Consultative Group on International Agricultural Research, the International Finance Facility for Immunisation, and the Global Fund to Fight Aids, Tuberculosis and Malaria (GFATM).

DFi је одговоран за креирање и ширење политика и пословних процеса поверилачких фондова и партнерских програма, као и да служи као повереник великих глобалних фондова, познатих као финансијски посреднички фондови (Financial Intermediary Funds)

Има их 26. Неки од њих су:

	
Глобална инфраструктурна помоћ/ <i>The Global Infrastructure Facility (GIF)</i> је глобална отворена платформа која олакшава припрему и структурирање сложених инфраструктурних јавно-приватних партнерстава (ППП) како би се омогућила мобилизација приватног сектора и инвестиционог капитала	Консултативна група за међународна пољопривредна истраживања/ <i>Consultative Group on International Agricultural Research</i> промовише одржив развој пољопривреде обезбеђујући међународне пољопривредне истраживачке центре средствима и стратешким правцима
	
Климатски ризик и систем раног упозорења/ <i>Climate Risk and Early Warning Systems</i>	Фонд за спровођење Нагоја протокола /<i>The Nagoya Protocol Implementation Fund</i> је нови фонд који ће помоћи земљама у развоју да

	ратификују и спроведу кључни међународни споразум за очување и одрживо коришћење биодиверзитета
	Фонд за чисте технологије (The Clean Technology Fund) обезбеђује нову широку скалу финансијских извора за инвестирањџ у чисте технологије за земље у развоју

5. Гаранције

Представљају помоћне опције приватног сектора за обезбеђење финансирање и директне инвестиције. Такође, приватни сектор може да обезбеди гаранције путем Светске банке за обнову и развој - IBRD / Интернационалног фонда за развој – IDA.

6. Вишефазни програмски приступ (Multiphase Programmatic Approach -MPA)

Омогућава земљама да структуре дугог, великог или сложеног ангажовања воде под једним програмом као скуп мањих повезаних операција (или фаза). Резултат разбијања појединачног кредита у фазе, је да клијенти Банке могу ближе задовољавати финансијске потребе путем позајмљивања, омогућавајући ефикаснију употребу финансијских средстава како за банку, тако и за клијенте. Овај "адаптивни приступ" такође јача потенцијал за увећавање и укрупњавање других извора капитала, како би се подржали развојни циљевеви.

Накнадне фазе МРА програма биће припремљене као засебне операције уз ригорозно поштовање свих важећих политика Светске банке у погледу прегледа управљања, фидуциарних процена, процене заштите животне средине и социјалне заштите и правовременог информисања јавности и консултација са онима који су погођени интервенцијама.

Овај приступ такође подстиче учење и прилагођавања, пошто се текуће фазе коригују лекцијама наученим у претходним периодима. Ово помаже бољој припреми активности у односу на настале промене у земљи.

Извор: <http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services>

3.6 МЕЂУНАРОДНА ФИНАНСИЈСКА КОРПОРАЦИЈА (THE INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION - IFC)

Међународна финансијска корпорација је кредитна група Групе Светске банке у приватном сектору, пружајући финансијске услуге предузећима који улажу у свет у развоју. Она је помоћна рука Групе Светске банке за позајмице приватном сектору, пружајући финансијске услуге предузећима који улажу у свет у развоју. Има мрежу од 80 својих банака широм света. Не прихвата гаранције банке издате од стране земље домаћина.

Критеријуми за финансирање: IFC члан из земље у развоју, приватни сектор, технолошки напредан и користан за заједницу, испуњавање IFC социјалних и еко стандарда. Финансира од 25% до максимално 35% од вредности пројекта.

Извор: https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/corp_ext_content/ifc_external_corporatesite/home

3.7 НЕМАЧКА РАЗВОЈНА БАНКА KfW

Немачка државна развојна банка пласира средства путем банака. Ове кредитне линије омогућавају многим МСП и заједницама да улажу у енергетску ефикасност преко банкарског сектора у Србији.

Енергија: Тренутно обим од 850 милиона евра издвојен за енергетски сектор представља један од важних стубова немачке развојне сарадње.

Заштита животне средине: KfW углавном подржава мале и средње градове у изградњи ефикасних водоводних мрежа. Институционалне и финансијске реформе, као и успостављање модерних радних токова су предуслов за инвестиције. Такође банка је укључена у третман отпадних вода. Кредитима ће се омогућити градња три савремена постројења за пречишћавање отпадних вода у сливу Мораве.

Развој финансијског сектора: пионир у успостављању организације која је постала Прокредит Банка – сада лидер на тржишту када су у питању свеобухватност финансијске услуге за МСП.

Извор: http://www.15godinasaradnje.com/organizations_srb/kfw.php

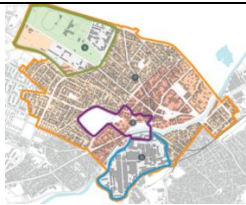
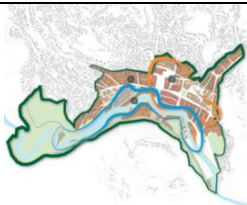
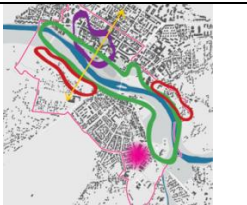
4. БИЛАТЕРАЛНА И МУЛТИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА, ДОНАТОРСКИ ПРОГРАМИ

4.1 БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА ПО ДОНАТОРИМА

4.1.1 НЕМАЧКА АГЕНЦИЈА ЗА ТЕХНИЧКУ САРАДЊУ (GIZ)

Србија на свом путу ка Европској унији континуирано усклађује своје политике са стандардима Европске уније. „Национални програм за усвајање правних тековина Европске уније“ из јула 2014. године препознаје чињеницу да компетентно управљање земљиштем у урбаним подручјима представља предуслов за усвајање различитих поглавља правних тековина ЕУ, посебно поглавља 22 о регионалној политици и координацији структурних инструмената. **GIZ** пројекат „Унапређење управљања земљиштем на локалном нивоу у Републици Србији“ је, у светлу процеса приближавања Србије ЕУ, током прве две фазе реализације од 2010. до 2015. године, започео активности на увођењу интегралног приступа урбаном развоју на локалном нивоу. Пројекат је пружио подршку локалним самоуправама у Крагујевцу, Краљеву и Ужицу у изради „Стратегија интегралног урбаног развоја“ као основе за даљи развој централних градских подручја у овим градовима.

У циљу подизања свести и бољег разумевања интегралног приступа планирању организован је низ радионица и успостављена сарадња са националним институцијама. Наведене активности чине добру основу. Велики број урбаниста/планера и стручњака из праксе, пре свега у градовима и општинама у којима су спровођени пилот пројекти, боље разумеју концепт интегралног планирања и које предности у погледу развоја града он са собом носи тј. како доприноси успостављању боље сарадње између различитих сектора и институција у локалној самоуправи, бољој партиципацији грађана и заинтересованих страна, или које су предности заједнички израђеног плана активности и инвестиција за развој града, које доприносе стратешком, свеобухватном, дугорочном планирању локалног буџета.

		
Стратегија интегралног урбаног развоја централног градског подручја Крагујевца, 2012	Стратегија интегралног урбаног развоја централног градског подручја Ужица, 2013	Стратегија интегралног урбаног развоја централног градског подручја Краљева, 2014

Међутим, за остварење одрживости интегралног приступа планирању потребно је спровођење даљих активности. Посебну пажњу треба посветити имплементацији стратегија интегралног урбаног развоја (СИУР). Највећи део њих суочен је са скромним локалним буџетима, који представљају препреку за успешну имплементацију СИУР-а. Док општине и градови у ЕУ могу добити подршку из развојних фондова ЕУ, а често и из националних фондова и програма, општине и градови у Републици Србији немају на располагању сличне подстицаје. Из тог разлога неопходно је да Влада и ресорно министарство градовима и општинама пруже техничку и финансијску помоћ.

Значај сарадње и заједничког деловања локалног и националног нивоа на пољу урбаног развоја недавно је истакнут у такозваној „Декларацији из Риге”. У овој декларацији министри држава чланица ЕУ наглашавају значај националних политика и програма за одрживи и интегрални урбани развој.

Полазећи од наведеног, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МГСИ) је покренуло иницијативу а Влада Републике Србије је у јануару 2018.године донела Закључак о изради Стратегије одрживог и интегралног урбаног развоју Републике Србије за 2030. У припреми III фазе GIZ пројекта Унапређење управљања земљиштем на нивоу локалних самоуправа у Србији, МГСИ и GIZ/AMBERO су се сагласили да сарађују на изради Националне политике урбаног развоја као кључној активности у III фази пројекта, која ће бити спровођена у периоду 2016–18. Национална политика би требало да створи политички оквир за промоцију одрживог и интегралног урбаног развоја.

Извор: Mueller, H., Wehrmann, B., Čolić, R., Fürst, A., Begović, B., Jochheim-Wirtz, C., Božić, B., Ferenčak, M., Zeković, S. (2015) *Strengthening of Local Land Management in Serbia. Results of 6 Years of German-Serbian Cooperation. Module 1: Urban Land Management*. AMBERO Consulting Representative Office Belgrade, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Colorgrafx, Belgrade. December 2015
ISBN 978-86-914025-5-6

http://www.urbanlandmanagement.rs/wp-content/uploads/2015/12/Six-Years-of-Strengthening-of-Local-Land-Management-Urban-Module_ENG.pdf

4.2 БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА ПО ДРЖАВАМА

4.2.1 ЈАПАН

Приоритетне области билатералне развојне помоћи Јапана Републици Србији су:

1. Заштита животне средине,
2. Здравствена и социјална заштита и образовање и
3. Предузетништво и подршка малим и средњим предузећима.

Неки од примера помоћи коју Јапан пружа Републици Србији су: непројектне донације у виду јапанских производа, пројекти за основне потребе становништва (ПОПОС пројекти) који подразумевају једнократну помоћ попут реконструкције зграда школа и вртића, испоруку медицинске опреме и возила хитне помоћи, возила за одношење смећа и контејнера, цистерни, специјалних возила за превоз лица са посебним потребама итд, али и консултантску помоћ јапанских експерата од 2009. године кроз волонтерски програм Владе Јапана. Јапан такође обезбеђује и концесионалне зајмове (јенске кредите), па ће тако из средстава једног од кредита бити реализован пројекат „Изградња система за одсумпоравање у Термоелектрани Никола Тесла“

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.2 КРАЉЕВИНА ДАНСКА

Стратегија развојне сарадње Краљевине Данске са Републиком Србијом дефинисана је у оквиру ширег регионалног концепта - *Данског суседског програма за Источну Европу*. Суседски програм је основа помоћи Данске источним и југоисточним подручјима ЕУ. Кроз овај програм Данска подржава развој демократије, владавине права, стабилност и економски развој у земљама суседима ЕУ. Иако Република Србија није идентификована као једна од приоритетних земаља (где су Грузија и Украјина) у Суседском програму 2017-2021, Данска Србији пружа циљану подршку, која је фокусирана на приступање Србије ЕУ.

Током протеклих 10 година Данска је била ангажована у Србији кроз мноштво програма, вредних више од 17 милиона евра. Један од највећих пројеката био је „Програм приватног сектора за подршку сектору воћа и бобичастог воћа у јужној Србији”. Пољопривредницима у том региону пружена је подршка у развоју производње воћа и бобичастог воћа. Пројекат је створио више од 800 нових радних места. Данска је такође подржала реформу правосуђа, слободу медија, смештај избеглица, институцију омбудсмана и локални економски развој.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.3 КРАЉЕВИНА НОРВЕШКА

Краљевина Норвешка је један од највећих билатералних донатора Републике Србије чија подршка само од 2008. до данас износи више од 100 милиона евра. Норвешка пружа своју помоћ Србији кроз Билатерални програм сарадње, Фонд за мале пројекте Амбасаде, као и директне грантове организацијама цивилног друштва.

Норвешка је такође пружила значајну подршку Србији за обнову од штета нанетих поплавама, као и за борбу са мигрантском кризом.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.4 КРАЉЕВИНА ХОЛАНДИЈА

У последњих пет година, холандска помоћ Републици Србији је сведена на МАТРА донације за мале пројекте, којима управља Амбасада Холандије у Београду, а чији су корисници углавном организације цивилног друштва. У априлу 2012. године потписан је са холандском Владом Меморандум о разумевању о спровођењу ОРИО програма у Републици Србији. ОРИО програм је некадашњи програм холандске Владе намењен финансирању инфраструктурних пројеката, углавном у области водоснабдевања и санације отпадних вода.

Најзначајнији пројекти у току:

У оквиру ОРИО програма, у Републици Србији се спроводи пројекат „Прикупљање и третман отпадних вода у Лесковцу“. Министарство заштите животне средине је главни партнер холандској страни у спровођењу пројекта. Холандска Влада учествује у механизму цивилне заштите ЕУ, као и у имплементацији пројекта који јачају капацитете за одговор на мигрантску кризу и пружање правне помоћи мигрантима.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.5 КРАЉЕВИНА ШВЕДСКА

Сарадња између Републике Србије и Краљевине Шведскеу области развојне помоћи утврђена Споразумом из 2007. године. Споразумом се уређују улоге и одговорности српске и шведске стране у контексту коришћења средстава, питања ослобађања од ПДВ-а, царине и других дажбина, дипломатско-правног статуса особља итд.

Приоритетне области развојне сарадње утврђене су у складу са новом шведском Стратегијом за сарадњу у погледу реформи у Источној Европи, Западном Балкану и Турској за период 2014-2020. година и обухватају:

- Унапређење економских интеграција у ЕУ и развијање функционалне тржишне привреде;
- Јачање демократије, веће поштовање људских права и развијенија владавина права са фокусом на оснажену државну управу и правосудни систем, са циљем да се повећају степен остваривања људских права и могућности за остваривање демократског утицаја
- Квалитетнију животну средину, смањење утицаја климатских промена и унапређену отпорност на утицаје на животну средину и климатске промене.

У претходном периоду Шведска је највише бесповратне помоћи донирала у секторима заштите животне средине, унутрашњих послова, грађанског друштва, државне управе и енергетике.

Од пројеката који су у току, као најзначајнији издвајају се:

PEID пројекат (Priority Environmental Infrastructure for Development), кроз који се наставља подршка сектору заштите животне - пружање техничке помоћи Министарству заштите животне средине, како би се потенцијални пројекти припремили за финансирање у наредном периоду. Главни циљ је израда пројектно-техничке документације за велике инфраструктурне пројекте.

EISP 2 пројекат (Environmental Infrastructure Support Project), који пружа подршку Министарству заштите животне средине у спровођењу мањих компоненти великих инфраструктурних пројеката као и код идентификовања потенцијалних пројеката у области заштите животне средине како би били спремни за израду неопходне пројектно-техничке документације.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.6 НАРОДНА РЕПУБЛИКА КИНА

Постоји Споразум о привредно-техничкој сарадњи између Владе Републике Србије и Владе Народне Кине.

У претходних неколико година реализовано је више пројеката у области здравства, којима је обезбеђена медицинска опрема за болнице и здравствене центре широм Републике Србије. Значајну подршку НР Кина је дала и у погледу одбране од поплава, у виду донације чамаца за спасавање и GPS уређаја. Такође, Влада НР Кине је омогућила и стручно усавршавање организовањем семинара у различитим областима за представнике институција на републичком и локалном нивоу, привредне коморе, малих и средњих предузећа, универзитета, болница.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.7 РЕПУБЛИКА АУСТРИЈА

Република Аустрија подржава политику Републике Србије усмерену на перспективу приступања Европској унији. Реализовани су пројекти у областима регионалног развоја, образовања, заштите животне средине, пољопривреде, здравства, развоја предузетништва, социјалне заштите, јачања капацитета управљања на локалном нивоу, као и подршке организацијама цивилног друштва. До 2012. године процењени износ развојне помоћи је достигао око 40 милиона евра.

Од 2012. године до данас, сарадња је усмерена на реализацију пројеката који се финансирају из фондова ЕУ или међународних финансијских институција. Реализација програма „Социо-економски развој Дунавске регије у Републици Србији“, из средстава ЕУ, је добар пример ангажмана који се остварује преко Аустријске развојне агенције. Програм се састоји од неколико компоненти, укључујући и изградњу и обнову инфраструктуре, на пример изградња система водоснабдевања у општини Велико Градиште, као и рехабилитација Голубачке тврђаве.

Аустрија у ЕУ Програму *Социо-економски развој Дунавске регије у Републици Србији* учествује око 1,5 милиона евра.

У области превенције и обнове од поплава, Република Аустрија је пружила помоћ домаћинствима која су претрпела поплаве у Пожаревцу, Параћину, Свилајнцу и Трстенику.

Кроз пројекат Обнова од последица поплава, Европске уније учествовала је у изградњи нових и обнову постојећих речних насипа у општинама Параћин, Свилајинац и Ваљево, као и рехабилитацију и реконструкцију дренажне мреже у општини Обреновац са пумпним станицама.

У области миграција, Аустрија је обезбедила средства кроз учешће у Механизму цивилне заштите ЕУ за набавку неопходне опреме и добара. Аустрија такође учествује у „Твининг“ пројектима у Републици Србији, који представљају инструмент Европске уније намењен оснаживању администрације Републике Србије на пословима усвајања и примене законодавства ЕУ у правосуђу, миграцијама, заштити животне средине, пољопривреди и руралном развоју итд.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.8 РЕПУБЛИКА ГРЧКА

Грчка пружа развојну подршку Србији како на мултилатералном (ЕУ, Савет Европе, ОЕБС итд.) тако и на билатералном нивоу. Билатерална развојна подршка је пружена било непосредним било посредним путем извођењем низа радова од стране грчких и српских НВО, установа локалне самоуправе итд.

Основно средство билатералне развојне подршке, које наша земља пружа, чини Грчки план за економску реконструкцију Балкана (ЕСОАВ), путем којег већ је дато око 17 мил. € ради извођења радова изградње путева (део коридора 10), телекомуникација (повезивање високошколских и истраживачких установа помоћу оптичких влакана), али и побољшања услова живљења локалних заједница (обнављање зграда школа, болница и других установа). Овим се доприноси ширењу у српској јавности представе Грчке као значајног покровитеља развојне подршке

У погледу пословних улагања у протекле 2 деценије Грчка представља трећег великог иностраног улагача у Србији, иза Аустрије и Норвешке, а у периоду 2000-2010, је заузимала друго место, непосредно иза Аустрије.

Главне области делатности грчких улагача јесу банкарство, шира област грађевинарства и грађевинског материјала, трговина на мало, телекомуникације, угоститељске и туристичке услуге, консалтинг, индустрија прехранбених производа и пића итд. Вреди, такође, истаћи и да се грчка улагања налазе у свим деловима Србије - око 200 компанија грчких интереса, у којима је запослено више од 25.000 особа. Непосредне и посредне грчке инвестиције заједно превазилазе 2,5 млрд. €.

Извор: <https://www.mfa.gr/serbia/sr/greece/greece-and-serbia/ekonomski-odnosi.html>

4.2.9 РЕПУБЛИКА ИНДИЈА

Индијски програм билатералне техничке и економске сарадње - *ITEC* програм (*Indian Technical and Economic Cooperation Programme - ITEC*) спроводи Министарство спољних послова Владе Републике Индије. Усмерен на земље у развоју, међу којима је и Република Србија, којима се нуде бесплатни курсеви усавршавања у Индији за различита техничка и стручна занимања, као и могућност бржег и лакшег прилагођавања све више глобализованом свету.

Србија је партнер индијског *ITEC* програма од 2008. и до сада је више од 140 стручњака из Србије похађало курсеве у различитим областима и научним дисциплинама, укључујући информационо-комуникационе технологије, управљање, предузетништво, банкарство и финансије, обновљиве изворе енергије, проблематику везану за климатске промене, законодавство, усавршавање енглеског језика, итд.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.10 РЕПУБЛИКА ПОЉСКА

Развојна сарадња са Републиком Пољском реализује се кроз програме и пројекте намењене посебним групама корисника (билатерална помоћ), као и кроз партипације међународним институцијама, фондовима и организацијама (мултилатерална помоћ). Билатералну помоћ могу да користе институције из сектора јавних финансија, истраживачки институти, невладине организације и лица из приватног сектора. Пројекте реализују пољска дипломатска представништва, самостално или у сарадњи са локалним партнерима.

Партнери на пројектима најчешће су локалне невладине организације, јавне установе или локалне самоуправе.

Од 2007. године реализована су 42 различита програма и пројекта који су финансирани пољским средствима, у износу од око 470 хиљада евра. Током 2017. године Амбасада Републике Пољске у Београду је затворила конкурс „Мали грантови 2017“, а пројекти из овог програма биће реализовани кроз четири тематска приоритета наведена у „Вишегодишњем програму развојне сарадње 2016-2020“: људски капитал, предузетништво и приватни сектор, одржива пољопривреда и развој руралних подручја и заштита животне средине.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.11 РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА

Активности техничке помоћи фокусиране су на подршку институцијама Републике Србије у процесу европских интеграција, укључујући подршку у хармонизацији прописа, усаглашавању процедура у раду наших институција са стандардима ЕУ, унапређењу квалитета услуга, унапређењу организационих структура кроз преношење искуства словеначких институција и организација. Висина средстава издвојених за развојну помоћ утврђује се на годишњем нивоу Развојним планом Републике Словеније.

Тренутно се спроводи пројекат под називом „Помоћ у спречавању корупције“, који за циљ има побољшање услова за обезбеђивање транспарентности и одговорности у функционисању институција јавног сектора у Републици Србији, као и јачање капацитета Републике Србије за ефикасно спровођење законских надлежности институција у борби против корупције. Носилац пројекта је Агенција за борбу против корупције, а укупна вредност је 95.580 евра.

Пројекти се спровode кроз директну комуникацију између словеначког Центра за међународну сарадњу и корисника у Републици Србији.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.12 РЕПУБЛИКА ТУРСКА

Остваривање и усмеравање сарадње са институцијама Републике Србије обавља Турска агенција за сарадњу и координацију у Републици Србији (*TIKA*) .

Приоритетне области које Република Турска подржава кроз програм развојне сарадње са Републиком Србијом су просвета, здравство, пољопривреда, култура, историјско наслеђе и туризам.

Од примера подршке Републике Турске кроз донаторска средства поменућемо само неколико крупнијих пројеката: генерална реконструкција и опремање Опште болнице у Новом Пазару, набавка пластеника општинама у окрузима Златиборском, Пчињском, Топличком, Рашком, Моравичком и Борском у Републици Србији, изградња и реконструкција више основних школа у Новом Пазару, подршка реконструкцији тврђаве Рам код Великог Градишта.

После земљотреса у Краљеву 2010. године, поплава у Новом Пазару 2011. и 2016. год. обезбеђена су хуманитарна средства и подршка у износу од 1,350,000 евра, за финансирање више пројеката у седам општина у Републици Србији, намењених регулацији корита, изградњи насипа и обалоутврда река Љиг, Велике Мораве, Западне Мораве и Пека, изградњи новог моста у општини Ражањ итд.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.13 САВЕЗНА РЕПУБЛИКА НЕМАЧКА

Билатерална развојна сарадња између СР Немачке и Р. Србије траје од 2000. године. Одобрено је преко 1,8 милијарди евра развојне помоћи из средстава немачког Министарства за сарадњу и развој (BMZ), Министарства животне средине, и Пакта за стабилност у виду бесповратних средстава и меких зајмова. Пројекте финансијске подршке реализује Немачка развојна банка (KfW), док пројекте техничке помоћи спроводи Немачка агенција за техничку сарадњу (GIZ).

У протеклом периоду, средства немачке развојне помоћи у Републици Србији усмеравају се на реализацију пројеката и програма у три приоритетне области:

- Јавна инфраструктура (енергија и вода): снабдевање струјом и топлотном енергијом, водоснабдевање, канализациона инфраструктура (управљање отпадним водама);
- Одрживи економски развој и запошљавање: унапређење законских оквира у области финансија и економије, развој финансијског сектора, подршка малим и средњим предузећима, подршка реформи средњег стручног образовања и обуке и
- Демократија, државна управа, грађанско друштво: подршка развоју децентрализоване администрације, ефикасне и усмерене на резултате, посебно у домену унапређења транспарентности, владавине права, система правосуђа и уравнотежавања снага различитих делова државне управе, као и помоћ у припреми за приступне преговоре и подршка процесу приступања ЕУ током последњих неколико година.

По обиму одобрених средстава и значају остварених резултата, СР Немачка представља најважнијег билатералног развојног партнера Републике Србије. Поред пројеката који се спроводе на националном нивоу, СР Немачка пружа како финансијску, тако и техничку помоћ регионалним пројектима и програмима.

Регионална финансијска сарадња реализује се путем следећих инструмената сарадње:

1. Регионални инструмент за подршку обновљивим изворима енергије и енергетској ефикасности;
2. Европски фонд за Југоисточну Европу и
3. Зелени фонд за развој Југоисточне Европе.

Регионална техничка сарадња се реализује кроз три регионална програма:

1. Отворени регионални фонд за Југоисточну Европу;
2. Регионални програм оснивања Дунавског центра компетентности за јачање региона доњег тока Дунава и
3. Прекогранична сарадња у области социјалног укључивања особа које су жртве трговине људима.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.14 ШВАЈЦАРСКА КОНФЕДЕРАЦИЈА

Влада Швајцарске Конфедерације у свом саставу има две институције које су надлежне за развојну помоћ. Швајцарска агенција за развој и сарадњу (СДЦ, енгл. *Swiss Development Agency, SDC*) налази се при швајцарском Министарству спољних послова и задужена је за развојну помоћ која се односи на подршку пројектима подизања капацитета, техничке помоћи, односно тзв. „soft“ пројеката који за циљ имају реформу административног и општег друштвеног система.

Државни секретаријат за економску послове (*State Secretariat for Economic Affairs SECO*), швајцарског Министарства економије надлежан је за развојне пројекте који су искључиво инфраструктурног карактера. На националном нивоу, Швајцарску агенцију за развој и сарадњу и Државни секретаријат за економску послове представља Швајцарска канцеларија за сарадњу у Београду (*Swiss Cooperation Office, SCO*).

Швајцарска стратегија сарадње са Србијом 2018-21. представља наставак дугогодишње подршке реформским процесима у Републици Србији. Држава Швајцарска присутна је у Србији од 1991. године, што је доказ њене посвећености овом билатералном партнерству. До сада је финансијска подршка износила 350 милиона евра.

Нова Стратегија за период 2018-21 је усмерена на области управљања, економског развоја и одрживих извора енергије. У наредне четири године Швајцарска ће одредити 95 милиона евра, што је за 10 % више у односу на претходни стратешки период. Швајцарско-српска сарадња се заснива на међусобном поверењу, заједништву и активном учешћу свих релевантних партнера. Стратегија је брижљиво развијана у блиској сарадњи са српским партнерима.

Области подршке у наредном четвородишњем периоду су:

- У области управљања подршка у износу од 36 милиона евра биће пружена законодавству на републичком и локалном нивоу у циљу јачања позиције представничких тела, као и њихове надзорне улоге. Пажња ће бити усмерена на капацитете локалних самоуправа у управљању јавним финансијама како би се побољшао укупан квалитет услуга према грађанима и пословном сектору, уз нарочито обраћање пажње на маргинализоване друштвене групе. Подршка цивилном друштву ће имати јачу улогу са циљем оснаживања веза између организација цивилног друштва и грађана како би се повећало њихово учешће и осигурао глас у процесу доношења одлука.

- У области економског развоја и запошљавања подршка у износу од 45 милиона евра намењена је побољшању макроекономског оквира, пословног окружења и инклузивних политика за превазилажење неједнакости. У наредне четири године пажња ће бити усмерена на локални економски развој, промоцију трговине, запошљавање младих, дуално образовање и развој приватног сектора у циљу одрживог развоја и квалитетног запошљавања, посебно у руралним срединама.

- У области самоодрживе енергије и отпорних градова подршка у износу од 14 милиона евра намењена је јачању експлоатације обновљивих извора енергије, подршци примени мера енергетске ефикасности и јачању капацитета на локалном нивоу за управљање и планирање њихових инфраструктурних активности. Додатно, подршка у овој области биће проширена на активности које ће допринети развоју самоодрживих градова, а у циљу достизања националних циљева енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије.

Хоризонталне теме Швајцарске сарадње са Србијом

И током наредног четворогодишњег периода Швајцарска ће наставити да се бави питањима неједнакости полова, са посебним фокусом на промоцију женског предузетништва и женских парламентарних мрежа које лобирају за равноправност полова на локалном нивоу. Од 2009. године између Швајцарског секретаријата за миграције (SEM) и Владе Србије активно делује Партнерство за миграције (Migration Partnership). У периоду 2016-19. Швајцарска је пружила подршку у јачању капацитета за управљање миграцијама, побољшању капацитета за пријем, регистрацију тражилаца азила и одобравање иновативног стамбеног модела за мигранте на територији Србије у износу од 2 милиона евра.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.2.15 СЛОВАЧКА РЕПУБЛИКА

Према специфичним приоритетима које је Словачка Република одредила за Републику Србију, циљеви развојне сарадње су:

1. Развој цивилног друштва, социјални опоравак и регионални развој;
2. Реконструкција локалне инфраструктуре и њен развој и
3. Подршка интеграцијама у међународне структуре и организације.

У наредном периоду, у фокусу билатералне развојне сарадње са Словачком Републиком биће преношење искустава из области европских интеграција и искустава из процеса транзиције и реформи.

У протеклом периоду Словачка је пружала помоћ Србији преко Словачке развојне агенције „Slovak Aid“. У периоду 2007-13. година, преко „Slovak Aid“-а пружена је финансијска подршка Србији у следећим облицима:

1. Реализовано је 108 развојних пројеката. Неки од истакнутих су:

- „Соларна енергија за децу ометену у развоју“ - реализован 2011. године, у укупном износу од 247.192,14 евра.

- „Демократизација и интеграција“ - реализован 2013. године, у укупном износу од 110.452 евра.

2. Формом малих грантова (пројеката до 5000 евра), у периоду 2007-14, Словачка је пружила финансијску помоћ Србији у износу од 600.000 евра, углавном у областима образовања и здравства.

3. У мају 2011. године Министарство иностраних послова Словачке Републике је покренуло Програм о техничкој подршци - CETIR (Center for Experience Transfer on Integration and Reforms), са циљем размене искустава из области интеграција и реформи.

4. У 2016. години је организована хуманитарна помоћ као саставни део спољне политике Словачке Републике. Ова форма помоћи пружана је Србији углавном за потребе избеглица и миграната, кроз материјалну хуманитарну помоћ укупне вредности 61.500 евра.

Извор: <http://www.mei.gov.rs/srl/fondovi/bilateralni-i-multilateralni-partneri/po-zemljama/>

4.3 ТИМ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА У СРБИЈИ

Тим Уједињених нација (UNCT) координира стални резидент координатор. УН се састоји од 19 агенција, фондова и програма УН-а од којих:

- 6 са пуним присуством у земљи - UNDP, UNHCR, UNICEF, WHO, IOM и UNOPS,

- 5 са пројектима заснованим у земљи - UNFPA, UN WOMEN, FAO, ILO, UNODC

- 8 без присуства пројеката у земљи - УН Хабитат, OHCHR, UNESCO, UNECE, UNIDO, UNEP, UNCTAD, UNVTO, IATA.

UNOPS - ради: извођење, процену, дизајн и планове, управљање градњом, обезбеђивање саветодавних услуга, управљање сложеним пројектима.

Главни донатори за пројекте у Србији су Европска унија, Швајцарска и Норвешка, а придружили су се и Уједињено Краљевство, Шведска, Канада, Француска и Чешка.

UN WOMEN - тренутно ради на пољу: родно одговорног буџетирања, родне равноправности у смањењу ризика од катастрофа, борбе против насиља над женама и унапређења економског оснаживања жена. Канцеларија такође помаже у реализацији пројеката подржаних од фондова УН-а, као што су поверни фондови (траст фондови) Фонд за заустављање насиља над женама и Фонд за равноправност полова жена УН.

UNESCO - све државе чланице Конвенције о светском наслеђу начелно могу да поднесу захтев Фонду светског Наслеђа. Фонд не прихвата захтеве за средствв међународне помоћи фондацијма, интернационалне невладине организације и невладине организације. Захтеви за међународну помоћ морају бити достављени од стране Државне - Националне комисије за УНЕСКО или Сталне делегације у УНЕСКО-а, или одговарајућег владиног тела или министарства. Други не могу да подносе односно пренесу захтеве за средства. Приоритет се даје преме степену угрожености, стога се подржавају пројекти који спадају у једну три категорије: помоћ у хитним случајевима, очување и управљање, и припремна помоћ.

Извор: <http://rs.one.un.org/content/unct/serbia/en/home/un-agencies.html>